

Panevėžio cukraus fabriko darbininkų žudynės 1941 metų biržely.

RUSIJA NEŽADA ATLYGINTI OKUPACIJOS METŲ ŽALĄ

Vilnius, birželio 5 d. (ELTA). Lietuvos ir Rusijos valstybės sienos sutarties ratifikavimą ir kitas svarbių dvišalių dokumentų rengimo procedūras Rusijos šalies Federalinio Susirinkimo Federacijos Tarybos Pirmininkas Sergejus Mironovas vadina pozityvios pastarojo dešimtmečio santykių dinamikos rezultatu.

Savo ruožtu Lietuvos Prezidentas Rolandas Paksas susitikime atkreipė svečio dėmesį, jog kol kas neužbaigtas palankių verslo sąlygų kūrimas. Pavyzdžiui, Rusijos Dūma iki šiol neratifikavo Investicijų skatinimo ir apsaugos bei Dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių. R. Pakso įsitikinimu, šios sutartys neabejotinai teigiamai veiktų abiejų valstybių ekonominius ryšius, skatintų verslo plėtrą bei ekonominį šalių augimą. Šių sutarčių labai laukia ir Lietuvos, ir pačios Rusijos verslininkai.

Po susitikimo surengtoje spaudos konferencijoje S. Mironovas žurnalistams minėjo, kad 1999 metų birželį Maskvoje pasirašytos ir 2000 birželio 29-ąją Lietuvos Seime ratifikuotos Vyriausybės sutarties dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo ratifikavimui jau ateina eilė, nes per pastarąjį pusmetį buvo nuosekliai sprendžiamas vienas klausimas po kito.

S. Mironovas taip pat pabrėžė neabejojęs, kad jo šalies parlamentas artimiausiu metu ratifikuos Lietuvos Seime jau ratifikuotą Readmisijos sutartį

ir nuosekliai spęs kitas eilėje laukiančias problemas.

Pasak Prezidento spaudos tarnybos pranešimo, pokalbio metu R. Paksas pažymėjo, kad Lietuvos narystė Europos Sąjungoje prisidės plečiant Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimą, nes galės pritraukti bendriems projektams daugiau ES finansinių išteklių.

Kalbėdamas Rusijos Federacijos Karaliaučiaus srities klausimu, Lietuvos vadovas sakė palaikęs šiuo metu tarp kai kurių ES šalių narių iškilusią idėją parengti bendrą ES - Rusijos strategiją Karaliaučiaus srities plėtrai, kurioje pagrindinis dėmesys būtų skiriamas ekonominiam ir socialiniam bendradarbiavimui, sienos valdymui ir infrastruktūrai, bendradarbiavimui per sieną bei aplinkosaugos projektams.

Kaip pabrėžė S. Mironovas, pokalbyje su R. Paksu nebuvo gilinamasi į tranzito procedūrų detales, tačiau pripažinta būtinybė pereiti prie dar neišspręstų problemų. Tarp jų - karinis, branduolinio raketų kuro tranzitas, krovinių tranzitas ir tėvų nelydimų vaikų kelionės. Karaliaučiaus srityje yra keletas vaikų namų, moksleivių grupės kartais važiuoja su auklėtojais be tėvų, todėl norėtusi žinoti, kaip tokios grupės galės vykti per Lietuvą po liepos 1-osios, kai įsigalios naujoji tranzito tvarka, aiškino S. Mironovas.

Pokalbį su Lietuvos Prezidentu R. Paksu S. Mironovas

pavadino “įdomiu ir dalykišku”, po kurio parvažiavus į Rusiją būsią ką veikti.

Nors Aukštųjų Rusijos parlamento rūmų Pirmininkas S. Mironovas ir Lietuvos Prezidentas R. Paksas nekalbėjo apie įstatymą “Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo”, S. Mironovas žurnalistams gana plačiai išdėstė Rusijos poziciją šiuo klausimu, kurią sakė perteikęs ir Lietuvos Seimo Pirmininkui Artūriui Paulauskui.

“Manome, kas šis įstatymas nepadeda dar labiau gerinti mūsų santykių, o svarbiausia - jis nedera prie bendros labai pozityvios mūsų santykių dinamikos”, - sakė S. Mironovas. Anot jo, bet kokie įstatymų pakeitimai yra kiekvienos šalies vidaus reikalas, tačiau Rusija šį įstatymą vertina kaip praeities reliką.

“Toks išpūdis, kad vis dar yra bandymų kažką atkariauti iš SSRS, kuri jau visa praeityje ir perkelti visa tai į santykius su Rusija. Mes laikome, kad mūsų istorijoje buvo visokių puslapių, ir pozityvių, ir tragiškų - reikia apibendrinti visą mūsų patirtį, žiūrint į ateitį, o ne gaudyti kokius nors šešėlinius momentus iš praeities”, - kalbėjo S. Mironovas.

Lietuvos skaičiavimais, Rusija mūsų šaliai turėtų atlyginti apie 20 milijardų JAV dolerių žalą.

S. Mironovas žurnalistams sakė “pasižymėjęs” ir nemažai Prezidento R. Pakso iškeltų konkrečių problemų, nors ir ne į visus klausimus turėjo pa-

BIRŽELIO 14-OJI - LIETUVOS GEDULO IR VILTIES DIENA

VOKIETIJOS BUNDESTAGAS RATIFIKAVO NATO PLĖTROS PROTOKOLUS

Vilnius, birželio 5 d. (ELTA). Vokietijos Bundestagas ketvirtadienį didžiaja balsų dauguma pritarė septynių Vidurio bei Pietryčių Europos šalių, tarp jų ir Lietuvos, prisijungimui prie NATO, t.y. ratifikavo Aljanso plėtros protokolus.

Bundestago debatuose kalbėjęs Vokietijos užsienio reikalų ministras Joschka Fischer apibūdino Aljanso plėtrą į rytus kaip “istorinę būtinybę”.

Dokumentų ratifikavimui pritarė visos frakcijos, išskyrus du Demokratinio socializmo partijos (PDS) narius.

Šiuo Bundestago žingsniu Vokietijoje baigta pirmoji NATO protokolų ratifikavimo procedūra. Liepos viduryje šį sprendimą turės patvirtinti Vokietijos parlamento aukštesnieji rūmai - Bundesratas.

NATO plėtros protokolus jau yra ratifikavusios Kanada, Norvegija, JAV, Danija ir Vengrija.

ELTA primena, jog septynios šalys, tarp jų ir Lietuva, kvietimo tapti Aljanso narėmis sulaukė praėjusių metų lapkritį Prahoje. Vėliau su kiekviena šalimi buvo vedamos derybos, kurių metu jos turėjo patvirtinti savo ryžtą prisiekti politinius, teisinius bei karinius narystės NATO įsipareigojimus.

Šių metų kovo 26 d. Briuselyje pasirašius prisijungimo prie Vašingtono sutarties protokolus, prasidėjo jų ratifikavimo procesas devyniolikoje dabartinių NATO narių. Šis procesas turėtų pasibaigti kitų metų pavasarį. Tuoj po to pakviestosios valstybės prisijungtų prie minėtos sutarties ir 2004 metų gegužę planuojamame NATO šalių vadovų susitikime taptų visateisėmis Aljanso narėmis.

rengtus atsakymus. Pavyzdžiui, R. Paksas perdavė svečiui Lietuvos visuomenės nerimą dėl Rusijos naftos kompanijos “LUKoil” ketinimų eksploatuoti naftos telkinį D-6, esantį Baltijos jūroje netoli Kuršių nerijos, kuri 2001 metais bendru Lietuvos ir Rusijos teikimu buvo įtraukta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. R. Paksas pažymėjo, kad būtina kuo skubiau tiek Lietuvos, tiek Rusijos specialistams atlikti aplinkos naftos telkinio D-6 zonoje būklės tyrimą, parengti avarijų likvidavimo planą. Prezidentas dar kartą pasiūlė surengti Lietuvos ekspertų konsultacijas dėl naftos gavybos telkinyje poveikio aplinkai.

Kaip vėliau sakė Prezidento patarėjas Eitvydas Bajarūnas, gindamas Rusijos kompanijas S. Mironovas, viena ver-

tus, akcentavo, esą jos labai skrupulingai laikosi ekologijos normų, kita vertus, teigė manąs, kad šios kompanijos turėtų pasikviesti Lietuvos ekspertus ir vietoje pasižiūrėti, kaip D-6 platforma veikia.

Anot E. Bajarūno, Prezidentas Rusijos svečiui priminė ir jau 12 metų neišsprendžiamą Lietuvos piliečių indėlių buvusiam SSRS banke “Vniešekonombank” problemą. Lietuvos žmonės iki šiol negali atgauti 9 milijonų JAV dolerių.

Šią problemą S. Mironovas pavadino vienu iš paskutinių likusių “akmenukų bate”, kurie dar trukdo Lietuvos ir Rusijos dvišaliams santykiams.

Tuo tarpu Prezidentas R. Paksas akcentavo, kad į šį labai svarbų Lietuvos gyventojams klausimą reikia žvelgti iš humanitarinio aspekto ir nereikėtų jo politizuoti.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ “MIRUSIŲ SIELŲ” PRAKTIKA

Žlugusią Viktoro Uspaskicho iniciatyvą surengti referendumą ir pakeisti Seimo rinkimų sistemą Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas pavadino “dar vienu įrodymu, jog Lietuvoje jau leidžiasi populizmo vėliava”.

Referendumo dėl politinės sistemos Lietuvoje keitimo organizatoriams, tarp kurių vienas aktyviausių buvo Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas V. Uspaskichas, nepavyko surinkti reikiamo piliečių parašų skaičiaus. Bemaž trečdali iš surinktų daugiau kaip 300 tūkst. parašų dėl įvairių įstatymo pažeidimų, netikslumų ar net mirusiųjų ir nepilnamečių įtraukimo į esančiųjų už referendumo skelbimą sąrašus Vyriausioji rinkimų komisija išbrokavo, o dėl klastočių kreipėsi į Generalinę prokuratūrą.

“Gerbdamas visų referendumui pritarusių Lietuvos piliečių išreikštą valią, džiaugiuosi, kad Lietuvos žmonės buvo sąmoningi ir suprato, kad referendumo organizatorių idėja, nors ir įvilкта į patrauklų rūbą, Lietuvai nieko gero neatneštų”, pabrėžė A. Paulauskas. Seimo Pirmininkas taip pat mano, kad turi būti iki galo išsiaiškinta, koku būdu už referendumą pasirašė “mirusios sielos”, sąrašuose atsirado nepilnamečių asmenų pavardės. “Visų šių machinacijų autoriai turi būti nustatyti ir kuo griežčiau nubausti, kad tokia praktika ateityje nebepasikartotų”, pabrėžė parlamento vadovas. Anot A. Paulausko, “mirusių sielų” panaudojimo praktika, taikyta baudžiavinėje Rusijoje ir šmaikščiai demaskuota rusų klasiko Nikolajaus Gogolio, visiškai nepriimtina ir neturi perspektyvų XXI amžiaus demokratinėje Lietuvoje”.

■ KRAŠTO APSAUGOS VADOVYBĖ KLAIPĖDOJE

Klaipėdos apskrities kariniuose daliniuose apsilankiusiai krašto apsaugos vadovybei savo patirtį ir sugebėjimus demonstravo gelbėtojai. Karinių oro pajėgų sraigtasparnio įgulai nuo laivo denio jūroje teko nukelti širdies priepuolį patyrusį žmogų.

Pajūryje krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius bei kariuomenės vadas generolas majoras Jonas Kronkaitis stebėjo realią žmonių gelbėjimo operaciją ir tarnybų pasirengimą tokiems darbams. Jiems lankant Nemirsetoje esantį pirmąjį paieškos ir gelbėjimo postą, sraigtasparnio “Mi-8” įgula gavo pranešimą, kad skubios pagalbos reikia vienam danų keltu plaukiančiam žmogui. Gelbėtojai maždaug už 160 kilometrų nuo kranto nuo laivo denio nukėlė vyriškį, greičiausiai ištiktą infarkto. Žmogus buvo nugabentas į uostamiesčio ligoninę.

Krašto apsaugos vadovybė spaudos konferencijoje sakė, jog į pajūrį jie atvyko apžiūrėti apskrityje dislokuotų karinių dalinių, susitikti su apskrities ir miesto vadovybe, o gelbėjimo operacija tik dar kartą įrodė, jog mūsų šalies specialiosios tarnybos yra pasirengusios ir gali gelbėti žmones.

Krašto apsaugos sistemos vadovybė, be paieškos ir gelbėjimo darbų organizavimo, aprūpinimo, domėjosi, kaip vykdomi investiciniai projektai, karių rengimu, ginkluote, jų gyvenimo sąlygomis. Anot L. Linkevičiaus, jau seniai žinoma, kad gelbėjimo darbus jūroje vykdančioms pajėgoms reikėtų modernesnės įrangos ir technikos, naujų sraigtasparnių, tačiau tam kol kas nėra lėšų. Ministras pripažino, jog neseniai įvykęs tragiškas incidentas, kai per pratybas į jūrą nukritus sraigtasparniui žuvo du jo įgulos nariai, verčia daugiau rūpintis šiomis problemomis.

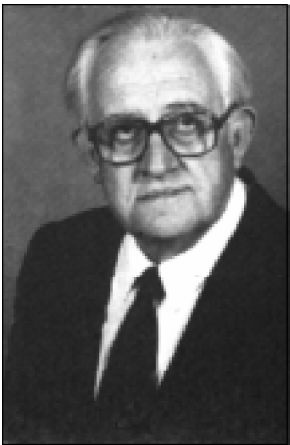
Išvykos į pajūrį metu apsilankyta ir Vakarų karinei apygardai priklausančiame Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalione, Kairių poligone, Karinių jūrų pajėgų arsenale.

■ **TĖVYNĖS SAJUNGOS** vadas Andrius Kubilius įspėja valdančiuosius socialdemokratams nemėginti stabdyti 2000 m. priimto įstatymo dėl buvusios Sovietų Sąjungos okupacijos žalos atlyginimo Lietuvai. “Įstatymo sustabdymas, jei Lietuvos socialdemokratų partija išdrįstų žengti tokį žingsnį, būtų savotiška “meškos paslauga” ir pačios Rusijos demokratizavimosi pastangoms, atitolintų galimybę jai suvesti sąskaitas su savo istorija, kaip tai ryžtingai padaryta ir daroma Vokietijoje”, - teigiama paskelbtame A.Kubiliaus pareiškime.

■ **“RUSIJA** nemato jokių problemų dėl rusakalbių Lietuvos gyventojų. Tai - didžiulis mūsų savitarpio santykių plusas. Visur, kur iškyla ši tema ir paminimos Baltijos valstybės, mes pabrėžiame, kad tokia problema yra Estijoje ir Latvijoje, bet ne Lietuvoje”, - *Lietuvos ryto* korespondentui sakė Rusijos Federacijos Susirinkimo aukštųjų rūmų - Federacijos Tarybos pirmininkas Sergejus Mironovas. “Tai pirmoji mano, kaip Federacijos Tarybos pirmininko, kelionė į Lietuvą. Bet su Lietuva mane sieja šilčiausi prisiminimai”, - sakė S.Mironovas. Bizūno ir meduolio politika paliekama praeityje, tuo įsitikinęs Rusijos parlamento Federacijos Tarybos pirmininkas S.Mironovas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld pasakė spaudos atstovams gegužės 27 d., kad Fallujah priemiesty, į šiaurę nuo Bagdado, du irakiečiai apšaudė amerikiečius kareivius. Per Atminimo dieną tame priemiestyje įvyko keli puolimai, nužudyti du amerikiečiai kariai ir devyni sužeisti. Vieną naktį užpuolikai nušovė ar susprogdino aštuonis amerikiečius. Paklaustas, ar JAV kariuomenė neperdėjo masinio žudymo ginklų pavojaus, sekretorius pareiškė, kad tų masinio žudymo ginklų pavojus tebėra ir reikia daugiau laiko tų ginklų beišskant. Saddam gvardijos kareiviai net buvo užkasę kelis karo lėktuvus, kad jų ne-

TAIKA DAUG KAINUOJA

amerikiečių daliniai atlieka savo uždavinius naktimis, kada oras atvėsta, o dieną bando pailsėti vandeny sumirkytose lovelėse. Kareiviams įsakyta gerti daug vandens.

Prezidentas Bush ir kiti vyriausybės nariai pasipiktinę kaimyninio Irano islamo revoliucijos vadeivų elgesiu. Iranas ilgai kariavo su Iraku, tačiau šiuo atveju Vašingtonas pasipiktinęs, kad Irane gali slapstytis nemažai JAV priešininkų. Vyriausias Irano dvasinis vadovas ajatollah Ali Khamenei pasakė ilgą kalbą Irano valstybinės televizijos programoje. Jis kaltina Ameriką, kad ši nauodoja savo įtaką Irake, kad būtų sugriauta dvasiškių vadovaujama Irano vyriausybė. JAV vyriausybė kaltina Iraną, kad šis globoja tarptautinius teroristus ir teikia paramą. Tuo pačiu metu Irano užsienio reikalų ministras Kamal Kharrazi pasakė New Yorke, kad Iranas yra suėmęs ir perdavęs Saudo Arabijai apie 150 slaptos al Qaida organizacijos veikėjų, kad jie būtų nubausti už teroro veiksmų tęsimą. Ministras pa-

licijos batalionas. JAV gynybos departamentas ir Valstybės departamentas siunčia į Iraką ne tik pinigus, bet ir finansininkus, kurie padės kariuomenės vadams planuoti, kur ir kam bus leidžiami JAV pinigai. Jau žinoma, kad Amerikai kainuoja apie milijoną dolerių kasdien laikyti Irake JAV kariuomenę. Bandoma panaudoti Irako atstatymui užšaldytus JAV bankuose Irako pinigus. Demokratas senatorius Joseph Biden paklausė Senato komitete, kada prezidentas Bush pasakys amerikiečiams, kiek metų jis numato leisti pinigus Irake - 2, 3, 8 ar 10? Jam atsakė gynybos sekr. pavaduotojas Paul Wolfowitz, kad labai sunku pramatyti, kiek ilgai viskas užtruks.

— Keliais sakiniais —

■ **Argentinoje** įvyko prezidento rinkimai, kuriuos laimėjo nuosaikūs Patagonijos gubernatorius Nestor Kirshner. Jis paliko vyriausybėje kelis buvusius politikus, sudarydamas koaliciją. Naujas prezidentas tačiau tuoj pašalino pa-

JAV prez. G. Bush, stovi kairėje, ir Egipto prez. H. Mubarak, po pasitarimų su arabų vadais Sharm el Sheih kurorte pareiškė, kad jie visi veiks, kad būtų pasiekta taika Viduriniuose Rytuose. Sėdi, kairėje, Jordano karalius Abdullah II, Saudi Arabijos princas Abdullah, dešinėje - Bahrain karalius Hamad ir palestiniečių ministras pirm. Mahmoud Abbas.

AP nuotr.

rastų JAV ir jos sąjungininkų patruliai. Jau buvo rastos dvi Irako vežiojamos laboratorijos, kurios gamino biologinius ir cheminius ginklus, pasakė sekretorius Rumsfeld. Jis pridūrė, kad Irakas nebuvo įtartas branduolinių ginklų gaminiu, tačiau šiuo metu, vos septynios savaitės praėjus po Irako režimo sugriovimo, paaiškėjo, kad tas režimas labai energingai ėmėsi atominio ginklo gaminimo. Jie yra daug toliau pažengę, negu mes įtarėme, pasakė Rumsfeld, pastebėdamas, kad Amerika laikys Irake tiek kareivių, kiek jų reikės.

Irako sostinėje Bagdade daugelyje miesto dalių dar trūksta elektros ir geriamo vandens, plinta ligos. Dienomis temperatūra kartais siekia 100 laipsnių karščio. Kai kurie

brėžė, kad Iranas nepasiduos JAV spaudimui, kuris kyla iš arogantiško ir kvailo Amerikos vadų elgesio. Ministrui lyg ir pritarė Londone veikianti tarptautinė Amnesty International organizacija, pareiškusi gegužės 29 d., kad Amerikos elgesys Irake padarė pasaulį pavojingesne vieta.

Bagdade buvo pašalintas ilgametis policijos vadas, nes jis priklausė prieš karą Saddam Hussein Baath partijai. Bagdado gatvėse nepaprastai reikalingi gatvių eismo prižiūrėtojai, nes niekas nesilaiko jokių taisyklių. Šaligatviuose įsitaisę įvairūs pirkliai. Kioskuose galima pirkti iš valdžios įstaigų išplėštų baldų, Turkijoje gautų sausainių ar Ekvadore augintų bananų. Gatves padeda prižiūrėti Amerikos karo

grindinius kariuomenės vadus, prisimindamas karinės Argentinos vyriausybės padarytą žalą valstybei. Prezidentas planuoja pakeisti 20 armijos generolų, 13 admirolų ir 12 aviacijos generolų, pasakė spaudai gynybos ministras Jose Pampuro, pridūręs, kad argentiniečiai jau įpratę gyventi be diktatūros.

■ **Japonijos** premjeras Junichiro Koizumi pareiškė griežtai kovosias su komunistinės Šiaurinės Korėjos šantažu, pirksias iš Amerikos priešraketines “Patriot” raketas.

■ **Australijoje** vienas protiniai nesveikas vyras bandė pagrobti keleivinį lėktuvą. Jis apsiginklavęs iš medžio pagamintais peiliais sužeidė dvi lėktuvo patarnautojas, tačiau

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slaptyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

ULTIMATUMO PRIĖMIMAS
IR LIETUVOS OKUPACIJA

Kiekvieną birželį minime Lietuvos genocido pradžią, kuri pavadinta Gedulo ir Vilties diena. Tad prisiminkime, kaip Maskva vykdė savo planą Lietuvai pavergti.

Po ilgų 1939 ir 1940 metų pasitarimų, išgalvotų sovietų kaltinimų ir nesibaigiančių reikalavimų Lietuvai sutikti su jų sąlygomis, kurias turėjo išklausti Užsienio reikalų ministras J. Urbšys, buvo priverstas 1940 m. birželio vidurnaktį 14 į 15 pranešti gautą Lietuvai ultimatumą Vyriausybei, kad iki birželio 15-osios 10 val. ryto Lietuvos Vyriausybė turi pranešti, ar sutinka su Maskvos reikalavimais. Tačiau Sovietų komisaras užsienio reikalams Molotovas jau buvo Urbšiui pasakęs, nesvarbu, ar tas atsakymas bus teigiamas, ar neigiamas, Raudonoji armija rytoj įžengs į Lietuvą.

Gavus iš Maskvos Urbšio telegramą, Lietuvos Vyriausybė birželio 15 d. antrą valandą ryto pradėjo posėdį. Jame dalyvavo prezidentas Antanas Smetona, Merkys, Bizauskas, Musteikis, Jokantas, Masiliūnas, Tamošaitis, Audėnas, Vitkauskas, Pundzevičius, Šakenis, Malašaitis ir pavėlavęs Raštikis. Darbotvarkėje - Sovietų Sąjungos ultimatumas: 1. Vidaus reikalų ministras Skučas ir saugumo departamento direktorius Povilaitis turi būti teisiami dėl provokacijų prieš Sovietų Sąjungą; 2. Tuoj pat Lietuvoje turi būti sudaryta Vyriausybė, sugebanti ir norinti užtikrinti Sovietų S-gos ir Lietuvos savitarpio pagalbos sutarties sąžiningą vykdymą ir ryžtingai nuslopinti priešus; 3. Tuoj pat turi būti laiduotas laisvas įėjimas į Lietuvos teritoriją Tarybų Sąjungos kariuomenei, kuri įsikurs svarbiausiuose Lietuvos centruose. Atsakymo laikas - 10 val. Vyriausybei liko 7 valandos nuspręsti Lietuvos valstybės likimą. Posėdžio dalyviai tyli. Pradeda kalbėti prezidentas. Jis sutiktų svarstyti tik antrą ultimatumo punktą - mes galime nusileisti ir sudaryti naują vyriausybę, bet priimtina ne rusams, bet mums patiems. Trečias punktas - aiškus neseniai pasirašytos Savitarpio pagalbos sutarties laužymas. Dėl pirmojo punkto - Skučo ir Povilaičio atidavimas teismui - būtų didelis sąžinės apsunkinimas. Jie vadovavosi įstatymais ir Prezidento nurodymais. Atiduodami juos teismui, priimtume rusų išgalvotas šias šlykščias provokacijas. A. Smetona priminė Valsybės gynimo tarybos nutarimą gintis, jei iš rusų pusės bus grėsmė Lietuvos nepriklausomybei. Prezidentas tvirtai pareiškia: **dabar tas laikas atėjo ir siūlau ultimatumą atmesti ir gintis**. Prezidentas paprašė ir kitų pasisakyti. Bizauskas įrodinėjo, kad ultimatumą reikia priimti. Skučą ir Povilaitį paaukoti valstybės gerovei. Tada Prezidentas sušuko: “Kai tu būsi mano vietoje, tai galėsi išduoti, aš to nepadarysiu”. Audėnas, Masiliūnas, Vitkauskas ir Raštikis pasakė, kad rusų reikalavimus reikia priimti ir nesipriešinti. Musteikis, Jokantas ir Šakenis - už pasipriešinimą. Min. pirm. Merkys visą laiką tylėjęs, pasakė, kad pirmą ir antrą punktą reikia priimti, o dėl trečio vykti į Maskvą ir derėtis. Tuo mintis dėl pasipriešinimo buvo palaidota, nes dauguma siūlė ultimatumą priimti.

Minėdami Birželio 14, tikime, kad Lietuvos daugiau niekas neokupuos, jos žmonių nežudys, nekankins, nebetrems. Nebesikartos 1940-1958 metų trėmimai ir kančios ir partizanams neberekės kovoti už tautos laisvę.

S. Tūbėnas

TV SKAMBUČIŲ KORUPCIJA

Vilius Bražėnas

Lietuvos televizijoje tiesos ieškojimo principui labiausiai nusikalsta kelių, šiaip jau įdomių televizijos laidų, klausytojų-žiūrovų telefono skambučių skaičiavimas.

Tų laidų vadovai turėtų susigėsti ir liautis tyčia ar netyčia apgaudinėję tautą.

Juk pirmiausia iš publikos “nuomonės pareiškimo” išstumiami telefonų neturintys ar (jei apmokami skambučiai) už skambučius leidžiamus centus skaičiuojantys TV žiūrovai.

Antras, daug aiškesnis viešosios nuomonės klastojimo reiškinys, yra tai, kad nėra jokios skambintojų kontrolės. Nežinia, ar skambina tuo pačiu telefonu tie patys keli asmenys. O gal tik vienas asmuo sėdi ir spaudo pakartojimo mygtuką? Jei skambučiai būna apmokami, daugiau pinigų turinti debatų pusė gali pasodinti prie savų telefonų kelis skambintojus ir “laimi”. Tuo būdu būtų galima skambučių skaičiais “įrodyti”, jog dauguma pensininkų yra už pensijų sumažinimą vietoje padidinimo.

Vienoje laidoje buvo klausimas: ar “prie Sovietų” (atsieit, okupacijos metu) buvo geriau gyventi? Nežiūrint juokingų ir nepagrįstų argumentų, pagal skambučių skaičių debatus “laimėjo” gan raudonas “socialistas”, pagal skambučius - buvo “geriau”.

Tuoj pat, žinoma, kilo klausimas: kas turi daugiau telefonų ir pinigų skambučiams-buvę politkaliniai ir Sibiro tremtiniai, ar tie, kuriems tada buvo gerai, na ir dabar daug geriau, negu yra okupanto aukoms? Pagaliau, kas sugeba geriau suorganizuoti “skambučius” - buvę tremtiniai ar “buvusieji”? Atsakymas turėtų būti aiškus. Ne nuostabu, kad skambučių skaičių pamatęs “socialistas” šypsojosi išsišiepęs, lyg katinas kanarėlę prarijęs.

Vienoje laidoje Viktoras Uspaskich gynė savo naują Seimo rinkimų sistemą nuo jos kritikų. Vos tik prasidėjus laidai, dar niekam nespėjus net išsižioti, už Uspaskichą skambučių skaitliukas jau sukosi kaip vėjo malūnėlis. Deja, nėra būdo įrodyti, jog tai buvo iš anksto suorganizuoti skambučiai, lygiai kaip neįmanoma įrodyti, kad skambino skirtingi žiūrovai skirtingais telefonais. Tad kam net prasidėti su tokia klastojimui palankia skambučių sistema. Reikia palikti žiūrovams - klausytojams pagal girdėtus argumentus, apsispręsti, kurioje pusėje tiesa.

Gal labiausiai TV skambučius apnuogino gegužės 16 dieną vienoje TV laidoje parodyti ginčai tarp “europininkų” ir “euroskeptikų”. Nė vienoje pusėje nepasižymėjusiems debatams pasibaigus, TV ekrane nušvito skambučių skaičiai. Priešėjimą į ES 2,645 skambučiai, užėjimą į ES tik 524 skambučiai. Tokią tautos nuomonę TV skambučiai parodė 5-tą dieną po referendumo, kuriame 91% pasisakė “TAIP”, atsieit - užėjimą į ES. Tas pavyzdys pagaliau turėtų sugėdinti skambutinių laidų režisierius. Atrodo kažkas po referendumo užmiršo išjungti “NE” skambučių aparatą.

Vienos “nemokamų skambučių” laidos metu atsisėdau prie telefono ir 3 kartus iš eilės paskambinau vienu laidos nurodytu numeriu. Nei mano telefonas dėl to nenusičiaudėjo, nei laidos TV ekranas nesumirksėjo. Užregistravo, žinomas kaip 3-jų skirtingų žiūrovų nuomonę ginčijamu klausimu. Jei būč norėjęs pokštauti, galėjau “balsuoti” iki pat TV laidos pabaigos.

Tad laikas baigti tiesos klastotę nekontroliuojamais TV laidų skambučiais. Tai, žinoma, nėra įveltas didelis pinigas, ir balsai nėra valstybiniai svarbūs.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

kiti keleiviai, kurių skrido 53, užpuoliką nuginklavo. Nustatyta, kad pamišėlis nieko neturėjo bendro su terorizmu.

•Indijos valdžia paskelbė, kad buvo sėkmingai kariuomenės išbandyta vidutinio nuotolio raketa “Akash”. Indijai ji reikalinga gintis nuo galimų Pakistano ar Kinijos puolimų. Raketa siekia taikinius už 16 mylių.

•Rusijos federacijos taryba 140-5 balsais ratifikavo Dūmos jau anksčiau patvirtintą Rusijos-JAV susitarimą savo strateginių branduolinių ginklų skaičių mažinti dviem trečdaliais. Sutartį pernai surašė abiejų šalių prezidentai. Abi šalys iki 2012 m. sunaikins

1,700-2,200 atominių galvučių. JAV Senatas susitarimą patvirtino kovo mėnesį.

• Izraelyje Afula mieste prekybos centre susisprogdino savižudė palestinietė mergina ir nužudė dar tris žmones. Tas išpuolis vėl sutrukdė Artimųjų Rytų taikos kelio gaires.

• Prancūzijos vyriausybė paprašė JT padidinti Konge veikiančią kariuomenę, nes šiaurės rytų regione vėl prasidėjo genčių civilinės kovos. Per savaitę Konge žuvo dar 400 žmonių. Šalyje pasklido gandai, kad, laimėjusios mūši, kai kurios gentys pagal savo papročius žuvusius priešo kareivius suvalgo. Pati Prancūzija parūpino Kongo taikai prižiū-

rėti 1,000 karių. Karių atsiuntė Pakistanas, Pietų Afrika ir Nigerija. Jau atvyko į Bunia miestelį 750 karių iš Urugvajaus, laukiama 1,500 karių iš Bengalijos (Bangladesh). Jungtinių Tautų gen. sekretorius Kofi Annan kreipėsi į JT nares parūpinti ne tik kareivių taikos priežiūrai, bet ir Kongo šalyje augančiais pabėgėlių masei.

• Pietų Korėjos prezidentas pareiškė, kad ekonominė parama Šiaurinei Korėjai gali būti laikinai atidėta, jei Šiaurės Korėja toliau laikysis savo branduolinių ginklų planavimo įtampos. Maskvoje Šiaurinės Korėjos politiką pasmerkė Rusijos prezidentas Putin ir Kinijos prez. Hu Jintao.

Pirmosios Informatikos technologijos videokonferencijos dalyviai. Šis istorinis įvykis tarp Cleveland ir Vilniaus įvyko gegužės 27 d. Iš kairės: James Cookinham, NEOSA prezidentas, Don Scipione, Acme Express prezidentas, Tim Moran, Clevelando IT direktorius, Linas Klimavičius, Point One International vadybininkas ir konferencijos organizatorius. Stovi Ingrida Bublienė, LR garbės konsulė, IB International prezidentė ir konferencijos organizatorė, Raphael Omerza, Squire, Sanders & Dempsey IT firmų atstovas, Vytautas Kliorys, Interactive Systems prezidentas, Keith Peer, Central Comand prezidentas, Michael Miller, US Department of Commerce Cleveland direktorius, Hans Kessler, Custom Systems Co. prezidentas, Ron Copfer, Fathome Interactive Solutions prezidentas.

ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI RAGINA MAŽINTI ATSILIKIMĄ MOKSLO IR ŠVIETIMO SRITYJE

Mokslininkus, verslininkus ir jaunimo bei studentų organizacijų atstovus vienijanti Grupė už Nacionalinio susitarimo įgyvendinimą savo veiklos ataskaitoje pateiktose išvadose teigia, kad Lietuvos švietimo struktūra yra neracionali ir izoliuota nuo tarptautinės patirties, o jos finansavimo lėšos yra skirstomos bei naudojamos neefektyviai.

“Esame įsitikinę, kad politikams ir plačiajai visuomenei bus aktualu susipažinti su paradoksalia situacija, kurioje šiandien atsidūrė Lietuvos švietimo ir mokslo sistema”, - sakė spaudos konferencijoje Žinių ekonomikos forumo Mokslo ir studijų komiteto pirmininkas akademikas Arvydas Janulaitis. Anot jo, švietimo ir mokslo sistemos “nedarnos rezultatai akivaizdūs”. Nors pagal studentų skaičių, tenkantį tūkstančiui gyventojų, Lietuva patenka tarp pirmaujančių pasaulyje, tačiau pagal vienam studentui skiriamas lėšas ji net keliskart atsilieka nuo daugelio pasaulio valstybių.

“Šalies finansinių galimybių neatitinkantis, neracionaliai išpūstas studentų skaičius rodo, kad aukštosios mokyklos šiandien sprendžia ne aukštos klasės specialistų parengimo, o socialines problemas”, - sakė A. Janulaitis.

Akademiko teigimu, pasaulyje Lietuva pirmauja ir pagal nacionalinio biudžeto dalį,

skiriamą švietimui ir aukštajam mokslui, tačiau pagal mokslinės veiklos našumą, jos praktinį taikymą bei indėlį į šalies ūkį ji yra tarp labiausiai atsiliekančiųjų. Pasak Grupės atstovų, tokie prieštaringi Lietuvos žinių ekonomikos rezultatai buvo akcentuoti jau 2002 m. pavasarį Paryžiuje vykusiame Žinių ekonomikos forumo, šiuos faktus patvirtino ir Pasaulio banko ekspertai, pateikę ataskaitą apie žinių ekonomiką Lietuvoje. “Autoritetingų užsienio ekspertų analizė rodo, kad ženklus atsilikimas žinių ekonomikos srityje ilgainiui lemia skaudžias pasekmes visai šaliai - ūkio sąstingį, politinį nepastovumą, kultūrinį atsilikimą bei masinę labiausiai išsilavinusių žmonių emigraciją”, - sakė A. Janulaitis.

Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) viceprezidento Vaclovo Šleinotos teigimu, nors aukštąjį mokslą kasmet baigia vis daugiau studentų, šalies pramonė jaučia didelį kvalifikuotų specialistų trūkumą. “Siekiant efektyviai spęsti problemas, būtina užtikrinti glaudesnį mokslo bei studijų institucijų ir verslo bendradarbiavimą. Jei ir toliau kiekvienas sektorius dirbs atskirai, Lietuvos pažangos nevertėtų tikėtis dar gerą pusšimtį metų”, - sakė V. Šleinota. Anot jo, svarbiausia - susitarti visoms žinių ekonomikos plėtra šalyje suinteresuotoms grupėms ir imtis konkrečių priemonių dabartinėje

kritinėje situacijoje. LPK viceprezidentas akcentavo, kad artimiausiu metu šalies mokslo ir studijų institucijose būtina sukurti deramą konkurencinę aplinką. “Tai - pagrindinė išeitis, padėsianti sustabdyti intelekto nutekėjimą ir sugrąžinti išvykusius specialistus”, - sakė jis.

Grupės ataskaita atskleidė ir tai, kad Lietuvoje didžiausia pasaulyje asmenų, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis primama į universitetines studijas. Lietuvos studentų sąjungos ekspertė Diana Skučaitė pripažino, kad ekstensyviai plėtojant aukštojo mokslo sektorių, blogeja studijų kokybė ir studentams suteikiama kompetencija ne visada atitinka rinkos poreikius. “Specialistų parengimo kokybei neigiamą įtaką turi ir universitetų atsiribojimas nuo socialinių partnerių”, - akcentavo D. Skučaitė.

Atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, Grupė siūlė iš esmės keisti dabartinės sistemos principus, pristatė konkrečius žingsnius, kaip pertvarkyti aukštųjų mokyklų valdymą, vidinę jų struktūrą ir pakeisti Lietuvos mokslo tarybos nuostatus.

2002 m. rugpjūčio mėn. sukurta Grupė atsirado kaip pilietinė iniciatyva rengiant Nacionalinio susitarimo siekiant ekonominės ir socialinės pažangos skyrių apie švietimą ir mokslą. Grupė unikali tuo, kad vienija visas esminę reforma suinteresuotas grupes. Iki šiol Grupė jau yra surengusi penkias konferencijas bei dvi diskusijas mokslo, švietimo bei žinių ekonomikos plėtros temomis.

ELTA

VALSTYBĖS JUBILIEJAUS MINĖJIMO DARBAI

Vilnius, birželio 5 d. (ELTA). Likus mėnesiui iki Lietuvos valstybės - karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejaus, Vilniuje baigiami didieji šiai iškiliai sukakčiai skirti darbai, o archeologai atranda vis naujų sensacijų.

Vyriausybės rūmuose vykusioje spaudos konferencijoje informuota, kad iki birželio 28 dienos numatoma užbaigti Karaliaus Mindaugo tilto apdailos darbus, sutvarkyti jo prieigas, priešais Nacionalinį muziejų pastatyti paminklą Karaliui Mindaugui, Pasaulio lietuvių dainų šventei sutvarkyti Vingio ir Kalnų parkų estradas, užbaigti Gedimino prospekto ir Savivaldybės aikštės rekonstrukcijos darbus, prie Nacionalinio operos ir baleto teatro įrengti vienintelį naktį šviesiantį fontaną.

Jubiliejui jau išleistas skulptoriaus Juozo Kalinausko sukurtas proginis medalis, kurio averse iškaltas Karaliaus Mindaugo portretas profiliu, o reverse - Mindaugo ir Mortos vainikavimo ceremonijos vaizdas. Šis suvenyrinis medalis, kaip ir Dainų šventei skirtasis, bus dovanojamas į šventinius renginius atvyksiantiems Vilniaus svečiams.

Archeologas Vytautas Urbanavičius pateikė apytikrą kasinėjimų radinių skaičių - senovinių monetų ir papuošalų - XVI-XX a. žiedų, įvairių pakabukų - surinkta apie 800 vienetų. Dešiniajame Neries krante, prie naujojo tilto atramų, buvusiose kapinėse surasta apie 750 žmonių palaikų - kaulų nuolaužų, o kairiajame krante - penkių sovietinės armijos karių palaikai su medaliais ir kariniais ženklais.

Kaip Eltai sakė archeologas Gediminas Vaitkevičius, įdomių dalykų surasta buvusiam patrankų liejyklos, vadinamosios “Puškarnės”, priemiesčio teritorijoje, tarp Šv. Jurgio bažnyčios ir Kongresų rūmų. Šis priemiestis sunyko septynioliktojo ir aštuonioliktojo amžių sąvartoje, karų su Rusija ir Švedija bei maro metu. Archeologų radiniai liudija, kad čia liedintiems šaunamiesiems ginklams buvo naudojama ne Lietuvoje iškasta daug fosforo turinti žaliava, o atgabenta iš Vakarų ir Vidurio Europos šalių, kurioje fosforo buvo iki dešimties kartų mažiau. Be to, archeologai išsiaiškino, kad jau šešioliktame amžiuje liejyklose pačių kalvių buvo “kniaukiama” kokybiškesnė ginklams naudota žaliava - kasinėjimų metu ginklams liedinti naudotų užsieninių lydinių gabalų buvo rasta toli už tuometinio liejyklos priemiesčio ribų.

Kita staigmena - netoli buvusios “Vaikų pasaulio” parduotuvės surastos numeruotos plytos su unikaliu užrašu “Dom Jahiely” (Jogailos namas). Pasak G. Vaitkevičiaus, tokių plytų analogų archeologai niekur nebuvo matę, tik vėliau atsitokėję surado 1938 m. Katedros aikštėje vykdytų kasinėjimų metu rastas plytas su tokiu pat užrašu. Siekiant išsiaiškinti šių plytų kilmę ir amžių, bus atliekama daktiloskopija, mat ant plytų yra išlikę jų gamintojų pirštų atspaudai.

Visi metus trukusių kasinėjimų laikotarpiu surasti archeologiniai radiniai bus eksponuojami būsimuose Valdovų rūmuose ir Nacionaliniame muziejuje.

VILNIUJE - BALTIJOS ŠALIŲ MOKSLŲ AKADEMIJŲ DELEGACIJOS

Lietuvos mokslų akademijoje Vilniuje vyko Baltijos šalių Mokslų akademijų prezidiumų pasitarimas ir Baltijos šalių intelektualinio bendradarbiavimo IX konferencija “Globalizacija, Europa ir regioninis identitetas”.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokslų akademijų delegacijos, kurioms vadovavo jų prezidentai Janis Stradinis, Juris Engelbrechtas ir Benediktas Juodka, Vilniuje aptarė Baltijos šalių mokslo institucijų dabartinę būklę ir aktualiausias problemas.

Baltijos šalių intelektualinio bendradarbiavimo IX konferencijoje “Globalizacija, Europa ir regioninis identitetas” pranešimus skaitė Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Norvegijos, Danijos, Lenkijos, Vokietijos mokslininkai.

Konferencijos pradžioje buvo iškilmingai įteikti Baltijos šalių mokslų akademijų medaliai. Šiais metais šiuos apdovanojimus pelnė trys garsūs mokslininkai: Latvijos mokslų akademijos narys korespondentas Janis Kristapsonas už indėlį į mokslo pertvarkos studijas Latvijoje ir tarptautinio bendradarbiavimo tarp Baltijos mokslų akademijų organizavimą; Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys Jonas Kubilius - už tikimybinės skaičių teorijos sukūrimą, matematinių tyrimų plėtrą Lietuvoje ir tarptautinio bendradarbiavimo plėtojimą tarp Baltijos šalių bei Estijos mokslų akademijos viceprezidentas Peeter Tulviste - už tarptautinio bendradarbiavimo plėtojimą tarp Baltijos mokslų akademijų humanitarinių mokslų srityje.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdyba gegužės 6 d. aptarė atliktus darbus ir ateities planus. Iš k: ižd. Oskaras Kremeris, pirmininkas Petras Buchas, sekr. Irena Dirdienė, vicepirm. Eugenijus Bartkus, tarybos ir Chicagos skyriaus pirm. Matilda Marcinkienė ir vicepirm. Jonas Variakojis.

TIRONO MIRTIES ATGARSIAI

Šį pavasarį spauda priminė, kad 1953 metais numirė Stalinas, atseit, 50-ties metų sukaktis. Tikslumo vardan galima pridurti, kad Stalino širdis “nustojo plakti...” kovo 5 d. Laidotuvių proga “Pravda” skelbė Molotovo, Berijos, Malenkovo ir kitų Sovietų Sąjungos didžiūnų oracijas, kuriose garuote garavo jiems įprastas melas. Pvz., Molotovas deklaravo “nemirštamą Stalino vardą mūsų širdyse”, kai jo paties

Antanas Dundzila

žmona tuo metu buvo kalinama ir, tik Stalinui mirus, paleista... Tarp kitko, dar ir dabar nėra tikrai žinoma Stalino mirties valanda, taip pat neaišku, ar Malenkovas, o gal ir kiti, nebuvo prikišę nagų prie šio pasaulinio įvykio.

Sukakties proga buvo svarbu visa tai matyti, nes, bendrai imant, apie stalinizmą bei jo pasekmes Vakarai retokai arba

tik labai nenoromis prasitaria. Stalino mirties sukaktis sudarė progą šia tema prabilti.

Xxxxx

Gera, sinoptinį straipsnį didžiajame JAV sostinės *Washington Post* dienraštyje paskelbė Anne Applebaum, ji perspausdino ir kiti JAV laikraščiai. Jame autorė pakartojo didžiuosius stalinistinės imperijos nusikaltimus (18 milijonų žmonių koncentracinėse stovyklose, 7 mil. mirė badu, mi-

lijonai sušaudytų ar žuvusių priešinimosi kovose, jau nekalbant apie našlaitynuose prажvusius vaikus - “dingus” jų tėvams ir t.t. Nežiūrint to, yra žmonių, kurie Staliną “baltina”, o kai kurie ilgisi jo laikų. Mažai kas nori girdėti, kad II-jame Pasauliniame kare buvo nugalėtas vienas masinis žmonių žudikas su kito, dar net didesnio žudiko talka. Čia ir išskyla platesnis, šiandieninis rūpestis, į kurį Applebaum nukreipia straipsnio dėmesį, iš stalinizmo istorijos padaro pamoką šiems laikams. Ji prieštarauja britų konservatorių žurnale tilpusiam rašiniui, kad šaltasis karas buvo “labiausiai nereikalingas konfliktas iš visų laikų”. Applebaum rašo, kad panašūs teigimai yra neigiami, ypač kai šiuo metu kovojama prieš ideologinius panašius - kaip Hitleris bei Stalinas - teroristus. Jos išvada tokia: Vakarai kovojo prieš Stalino sistemą todėl, kad ji buvo nežmoniška, bet ne todėl, kad ji buvo galinga; Vakarų moraliniai bei materialiniai atsiekimai bei komunizmo bankrotas čia nulėmė pasekmes. Panašiai, kaip futbolo rungtynėse, Applebaum straipsnis - tai 1:0 rezultatas Staliną ir jo sukurtą imperiją smerkiančiųjų naudai.

O dabar atsiskukime į Vengriją. Sukakties proga Budapešte buvo bandyta suruošti

Šostakovičiaus ir Prokofjevo kompozicijų koncertą iš Stalino garbei (savo noru ar prievarta) parašytų kūrinių. Rengėjai: Central European University “Open Society Archives”. Koncertas neįvyko, nes pasirodė neįmanoma renginiui gauti salę... Universiteto prezidentė ir rektorė (atrodo, moteris) piktinosi “siauraprotiškai galvojančių asmenų mažumomis”, kurios renginyje įžiūrėjo politizavimą ir dėl to koncertą užblokavo. “Būdama universiteto rektore, kuris puoselėja kritišką galvoseną ir skatina atvirą, demokratinę visuomenę, o taip pat asmeniškai pernešusi holokaustą, aš reiškiu rūpestį, kad šitaip iškreipti argumentai gali rasti atgarsį visuomenėje... Mes turėtume skirti istorinių asmenybių paliktą įtaką nuo moralinio tos įtakos vertinimo.” Hmmm... Mano nuomone - nepolitizuojant renginio, rusų kompozitorių muzika galėjo būti grojama ir ne Stalino metinių proga.

Kas nepavyko Budapešte, atrodo, vis tik įvykdyta New Yorke, prestižinėje Carnegie koncertų salėje. Didysis *New York Times* dienraštis vasario 19 laidoje pranešė apie mėnesio pabaigoje ruošiamą programą, “Muzika ir diktatūra: Rusija Stalino valdžioje”, su trimis koncertais ir simpoziumu.

(Nukelta į 6 p.)

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS (1988 - 1990 M.)

IX

Ir, kaip matyti iš tų susitikimų protokolų, nė dėl vieno jų nesulaukta prieštaravimų iš okupantų pastatytos vietos valdžios. Daugelis jų puikiai žinojo M.Gorbačiovo ir jo bendražygių planus **reorganizuoti Sovietų sąjungą į sovietinių respublikų federaciją**, kurių kiekviena turėtų savo ūkiskaitinę ekonomiką, valstybinę kalbą, vėliavą ir net prezidentą, tik bendrai saugomas sienas, bendrą kariuomenę, bendrus pinigus ir vieną federacijos prezidentą ir keletą dar bendrafederacinių ministerijų. Na, žinoma, ir toliau centralizuotai valdomą iš Kremliaus, “išvalytą” nuo “stagnatorių” - stalinistų komunistų partiją, bendrą KGB; M.Gorbačiovas iš pradžių puoselėjo mintis sukurti savotišką antrąją Europos sąjungą. O, kad ta rusų valdoma federacija būtų patvari ir reikėjo “masinių susivienijimų”. Reikėjo, kad neliktų ir abejonių dėl savanoriško įsijungimo į tą federaciją - net SSKP CK ėmė skatinti pašalinti “baltas dėmes” iš istorijos. Tad neat-sitiktinai LKP CK pritarė net

pasiūlymui surasti ir paskelbti slaptuosius 1939 m. SSRS - Vokietijos (Molotovo-Ribentropo) protokolus. Praktiškai iki 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo akto paskelbimo, daugelis dalykų, dėl kurių į euforiją puolė tauta, dievindama ir Sąjūdį, visai nebuvo kenksminga naujajai Maskvos politikai. Net naudinga. Neatsitiktinai iki 1989 m. pabaigos, iki LKP atsiskyrimo nuo SSKP, Lietuva neretai partiniuose dokumentuose būdavo nurodoma kaip žengianti “pertvarkos avangarde”. Iš dalies gal tai paaiškina ir tą faktą, kad dar visą galybę turėjęs KGB neužvedė nė vienos net aktyviausiems Sąjūdžio lyderiams “sekimo” bylos. Bent kol kas nerasta nei buvusiam KGB Vilniuje, nei Maskvoje, nei LKP CK archyvuose.

Sąjūdis padėjo buvusiam eiliniam LKP CK sekretoriui A. Brazauskui nuversti nuo sosto buvusį ir pačiam tapti pirmuoju, o skyriaus vedėjui V. Beriozovui - antruoju (pastaruosius gerai vertino M.Gorbačiovas). Ir tą **pergalę Sąjūdžio steigia-**

masis suvažiavimas, įvykęs 1988 m. spalio 22-23 d. laikė viena didžiausių savo pergalių: naujasis LKP CK sekretorius suvažiavimo delegatų buvo sutiktas kaip tautos didvyris. Jis suvažiavime kalbėjo: “... Man atrodo, kad šiandien šioje salėje regiu gyvus XIX Sąjunginės partinės konferencijos atšvaistus (...). Prieš tris dienas kalbėjau su SSKP CK generalliniu sekretoriumi, SSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininku Michailu Gorbačiovu (audringi plojimai). Jis prašė perduoti nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus visai kūrybingajai ir darbščiajai Lietuvos liaudžiai, kurią jis labai vertina ir gerbia. Draugas Gorbačiovas pareiškė, kad Sąjūdyje jis mato pozityvią jėgą, kuri gali gerai pasitarnauti pertvarkymo labui ir dar labiau sustiprinti tarybų Lietuvos autoritetą (audringi plojimai). Istorija besąlygiškai teigia, kad esant vienai valdančiajai partijai įvairūs visuomeniniai junginiai reikalingi (...). Partija išreiškė man pasitikėjimą, bet mane dar labiau įpareigoja, kad šitokią pasitikėjimą pir-

Lietuvos laisvės lygos vadovas Antanas Terleckas įrodinėjo, kad Lietuvai nereikia nei SSKP nei LKP.

miausia išreiškėte jūs (audringi plojimai) (...). Suvažiavimo darbas eina į pabaigą (...). Centro Komitetas, Respublikos vyriausybė pasistengsime surinkti visas tas mintis ir kartu su Sąjūdžio vadovybe iš eilės, sistemingai ir įdėmiai visus tuos klausimus išnagrinėsime ir spręsime, kiek leis mūsų jėgos (audringi plojimai).”

Dar labiau LKP CK ir naujų jo vadovų autoritetas tarp suvažiavimo delegatų pakilo, kai akad. A.Buračas paskelbė, kad “Lietuvos SSR vyriausybė, operatyviai reaguodama į visuomenės, tikinčiųjų pageidavimus, **grąžina tikintiesiems Vilniaus Katedrą**”.

Tad toliau jau dažnas kalbėjęs nebeapsieidavo be pagiria-

mujų žodžių LKP CK pirmajam sekretoriui A.Brazauskui. Kai kam, klausantis tokių sąjūdiečių kalbų, ėmė atrodyti, kad lyg Sporto rūmuose vyksta LKP CK plenumas. Tik kurnietis R.Paulauskas savo kalboje be dviprasmybių pareiškė: “...Sąjūdis, turėdamas didelį autoritetą ir darydamas šiandien lemiamą įtaką tautos sprendimams, iki šiol vis pasisako už Lietuvos buvimą Sąjungoje. Čia ir slypi pagrindinė tariamo pergalingo jo žygiavimo priežastis. Bet ar tuo neužsineriame kilpos sau ant kaklo, kaip tai atsitiko su 1940 metų Liaudies Seimu, panašumų yra.

(Bus daugiau)

Clevelando Baltiečių komiteto dalis. Iš kairės sėdi: Karin Ruus (est.), pirm. Algimantas Pautienis, Elena Nainienė, sekr. Beatričė Pautienienė, Mylita Nasvytienė. Stovi: vicepirm. Andreas Traks (est.), dr. Ilze Schwartz (lat.) vicepirm. Maris Mantienieks (lat.). V. Kukainio nuotr.

TIRONO MIRTIES ATGARSIAI
(Atkelta iš 5 p.)

Apie programos pasisėkimą bei visuomenės jai dėmesį, gaila, žinių neturiu. Stalino mirties sukaktis straipsnyje konkrečiai nebuvo minėta. Ar čia sukaktis buvo gudriai užmaskuota, ar tai tik atsitiktinumas?

Kovo 5 Anglijoje leidžiamo *The Guardian* Robert Conquest sukaktis straipsnį pradėjo šitaip (laisvas vertimas): “Daugeliui pasaulyje nusišyp-

sojo laimė, nes Stalinas negyveno taip ilgai, kaip Mao. Staliną prieš 50 metų Maskvoje ištikusi mirtis, kurios aplinkybės dar vis neaiškios, daugeliui žmonių pasirodė tuoj pat naudinga.” Lyginant Vokietiją po Hitlerio su Rusija po Stalino, akis bado faktas, kad Hitlerio režimas buvo visiškai sunaikintas ir pasmerktas. Tuo tarpu Rusijoje nebuvo formalaus apsisvalymo nuo stalinizmo; dešimtmečių dešimtmečiais tebeplūduriuoja ideologinės sta-

linizmo bei asmeninių interesų, šovinininės liekanos. Ir t.t. - išsamus, dalykiškas straipsnis!

Amerikoje šiais metais Harper Collins Publishers išleido Jonathan Brent ir Vladimir Naumov 399 psl. knygą “Stalino paskutinis nusikaltimas” (Stalin’s Last Crime). Tai kruopščiai ištyrinėta, kai kur besikartojančiai, suraizgytai parašyta Stalino 1948-1953 sąmokslas prieš žydus gydytojus analizė. Knyga prasideda aukš-

to pareigūno (spėliota - valdžioje net galimo Stalino įpėdinio!), Ždanovo 1948 mirtimi ir baigiasi Stalino mirtimi 1953. Apie apkaltintų žydų gydytojų adresu vykdytą terorą surinkta daug duomenų. Knygos pasirodymas vargiai rišasi su Stalino mirties sukaktimi. Tačiau beveik kasdien matant, kai žydų visuomenės veiksmams yra sutelkti holokausto istorijai ir kad Sovietų Sąjungoje vykdyti nusikaltimai beveik nejudinami, tai šis - aiškiai antisovietinis, antistalinistinis - leidinys nušvinta sveikintina išimtimi. Tad ir puiku, kad knyga pasirodė maždaug Stalino mirties metinių laikotarpyje. Tokių leidinių - ypač angliškai, amerikiečių leidyklų išleistų - labai reikia.

XxxxX

Yra žinoma, kad 1953 m. Lietuvoje irgi buvo užplanuoti trėmimai Sibiran... Teigiama, kad buvo ruošta ištremti ne mažiau, kaip ankstesniais trėmimų metais, bet, numirus Stalinui, išvežta tik keli šimtai. Čia lietuviams pasikartojo R. Conquest tezė, kad Stalino mirtis buvo

dovana daugeliui pasmerktųjų. Mano matyta dabartinė Lietuvos spauda kovo pradžioje nieko reikšmingesnio apie Stalino mirtį neužsiminė.

Pabaigai dar suminėkime Stalino palaikų likimą, tai tinka Stalino mirties sukakčiai. Po mirties jo kūnas buvo užbalzamuotas ir pagarbiai laikomas Kremliuje šalia Lenino karsto. Tačiau, 1961 partijos kongresui nutarus, Stalino palaikai buvo iš Kremliaus pašalinti ir duobėje sunkvežimiais atgabentu cementu užpilti. Tipiškai tuometiniam režimui bei rusiškajam mentalitetui, kongrese palaikų pašalinimas buvo vienbalsiai nubalsuotas po vienos partietės pareiškimo, kad ji atsiklaususi paties Lenino “ir jis, lyg stovėdamas prieš mane, atsakė: ‘Man nepatinka gulėti šalia Stalino, kuris mūsų partijai pridarė tiek blogio.’” (W. Taubman knyga “Khrushchev”, W.W. Norton & Co., 2003). Ši partietė vis tik nusiukolino: Stalino darbai nesiribojo komunistų partijos akiračiu, jis buvo pasaulinio masto tironu.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

“DIRVOS” redakcija atostogaus
liepos 7 - 27 d.
Savaitraštis neišeis
liepos 8, 15, 22 ir 29 d.

Ekonomika taip pat buvo išsaugota nuo valstybinio biurokratizmo, kurį taip godžiai praktikuoja diktatūros, kuris betgi visada sterilizuoja ekonomiškai vaisingiausią laisvą gyventojų iniciatyvą. Kultūros ir švietimo srityje valstybė nesiėmė jokių kraštutinumų, neorganizavo ir neskatino netolerancijos įvairių kultūros švietimo-mokslo srovių bei kryptų pasireiškimams. Net partinė spauda buvo palikta

“ŠALIS TA LIETUVA VADINAS...”
XI
(Apmąstymų ir samprotavimų santraukos)
Iš knygos “Domas Cesevičius”

veikti, nors ir cenzūruojama, bet jokių būdu ne diktatoriškai “gleichšaltuojama” [*gleichschalten* (vok.) - *unifikuoti*]. Todėl kalbos apie režimo žiaurų kraštutinumą būtų neatsakingai perdėtas kraštutinitumas ir

kraštutinis buvusios realybės iškraipymas. Politikoje vis dėlto buvo išvengta “diktatoriaus baubo” ir kokių nors baubiškumų. Galima sakyti, kad politikoje buvo išlaikytas labilus stabilumas. Taip dau-

giausia buvo todėl, kad pats A. Smetona buvo nuosaikaus, ramaus, išbalansuoto būdo politikas. Kraštas, atrodo, visur darė tokią pažangą, kokią būtų daręs ir bet kokios kitos valdžios valdymo sąlygomis.

Gal svarbiausia tai, kad Naujoji Lietuva nuosekliai ir gana sparčiai įsijungė į “europėjimo” procesą ir vis daugiau tolo nuo istoriškai tradicinio Lietuvos “surytėjimo”. Tai gal ir buvo didžiausias Naujosios Lietuvos nuopelnas, pagrindinis bruožas ir šviesiausios viltys ateičiai.

Labai mažos, taigi kariškai silpnos Naujosios Lietuvos geopolitinė situacija tarp labai didelės Rusijos rytuose ir stiprios Vokietijos vakaruose savaime lėmė Lietuvos priklausomybę nuo Rusijos-Vokietijos santykių pusiausvyros. Tokia pusiausvyra užtikrino Lietuvos egzistenciją, jeigu Lietuva lygiomis palaikė gerus santykius su viena ir su kita galybe. Pusiausvyros iširimas grėsė susidūrimais tarp tų didelių galybių, kartu ir Lietuvos egzistencijai. Ypač opi Lietuvos situacija darėsi tada, kai tų abiejų galybių interesai sutapo nepalankiu nusistatymu pačios Lietuvos atžvilgiu.

Tokia opi situacija Lietuvai

susidarė pačioje Naujosios Lietuvos egzistavimo pradžioje. Bolševikinė Rusija turėjo ir aiškiai rodė savo intenciją turėti savo valdžioje ne tik buvusias carinės Rusijos teritorijas, bet ir gerojai daugiau... net iki viso pasaulio užvaldymo socialistinės revoliucijos titulu. Iš Versalio sutarties smarkiai apkarpytos Vokietijos buvo atimtas Klaipėdos kraštas ir prijungtas prie Lietuvos. Tai irgi sudarė pagrindą Vokietijai turėti teritorinę pretenziją Lietuvai ir dar daugiau... Vadinasi, abi galybės - iš Rytų ir iš Vakarų - godžiai žvelgė į Lietuvos teritoriją ir ruošėsi vykdyti savo teritorinių pretenzijų realizavimą. Lietuvos laviravimas tarp abiejų galybių tapo nebegalimas. Nors Rusijos ir Vokietijos interesai savo galutiniais tikslais buvo skirtingi ir net priešiški, bet Lietuvos atžvilgiu jie buvo identiški: viena ir kita galybė siekė Lietuvą turėti savo valdžioje. Iš trečiųjų galybių galima buvo sulaukti tik gailėstingos užuojautos dabarčiai ir raminančios paguodos ateičiai, bet ne realios paramos. Lietuvos nepriklausomybės apgynimas bei išgelbėjimas pasidarė neįmanomas.

(Bus daugiau)

LR Prezidentas A. Smetona ir vyresnieji kariuomenės vadai ir viršininkai prezidentūroje. I-oje eilėje: d. gen. Vitkauskas, d. gen. Reklaitis, b. gen. Raštikis, prez. A. Smetona, b. gen. Černius, kan. Sabaliauskas, d. gen. Adamkavičius, b. gen. Gustaitis. II-oje eilėje: plk. Ingelevičius, plk. Dočkus, plk. Bobelis, plk. Jakutis, b. gen. Navakas, b. gen. Vimeris, b. gen. Popeliučka, b. gen. Tallat-Kelpša, plk. Saladžius. III-oje eilėje: p. l. Žukaitis, p. l. Lavinskas, plk. Čepas-Čepauskas, b. gen. Mieželis, b. gen. Barzda-Bradauskas, dr. Bielskis.

VĖL SUSIMĄSTĖME...

*Kiek ilgesio, kiek nuostabių dienų
Sudegino ta saulė, ta giedra! -
Gyvenom pasaka, sapnu,
Tikėjome, kad rudenio nėra...*

Stasys Santvaras

Sakoma, kad su Prisiminimo diena prasideda vasaros laikas. Tačiau gegužės 26 d. pirmadienis Jurginės sode buvo dar vėsokas. Šv. Jurgio parapijos katalikai karo veteranai ir lietuviai ramovėnai su vėliavomis atžygiavo sodan pagal dviejų trimitininkų grojamą maršą. Prie anąmet veteranų pastatyto vėliavos stiebo išsirikiavo šventės dalyviai ir svečiai. Iki pusės stiebo buvo iškelta žvaigždėtoji JAV vėliava, trimitininkams grojant himną. Klebonas ir veteranų posto kapelionas kun. Juozas Bacevičius prabilo į apeigų dalyvius. Šautuvų salvėmis buvo pagerbti karuose žuvę kovų draugai, o prie vėliavos stiebo padėtas vainikas.

Su vėliavomis nužygiuota bažnyčion prie Šv. Sebastijono statulos ir dail. V. Raulinaičio sukurtos paminklinės lentos Žuvusiems už laisvę. Ten degė žvakės. Kapelionui skaitant mirusių karių pavardes, posto vadas R. Williams gesino simbolines žvakes. Mišias aukojo ir Prisiminimo diena skirtą pamokslą pasakė kun. Juozas Bacevičius.

Iškilmės buvo užbaigtos veteranų posto parengtais pusryčiais parapijos salėje. Šventės dalyvius ramovėnų vardu sveikino V. Januškis ir prabilo posto vadas R. Williams. Su kun. Juozo Bacevičiaus malda ir palaiminimu skirstėmės namo.

Ger. Juškėnas

Šautuvų salvė žuvusiems kariams pagerbti.

G. Juškėno nuotr.

IŠ NEW YORKO PADANGĖS

Gegužės 19-tą dieną Kennebunkport, Maine, mirė pranciškonas Tėvas Leonardas Andriekus. Jis išleido keletą gražių, dvasinės temos poezijos rinkinių. Ilgus metus gyveno pranciškonų vienuolyne, Brooklyn, kur jis buvo ir Provincijolas. Paskutiniu metu jis gyveno Kennebunkport slaugymo namuose. Jo kūnas buvo parvežtas į New Yorką ir gegužės 22 d. palaidotas Pranciškonų kapinėse. Amžiną atilsį Tėvui Leonardui Andriekui.

Čikagiečio muziko Fausto Strolis sūnus Jonas Strolia, televizijos režisierius, penktą kartą laimėjo Emmy už jo darbą kaip "chief editor" Oprah Winfrey Show. Jis buvo nominuotas septynis kartus ir laimėjo penkis kartus.

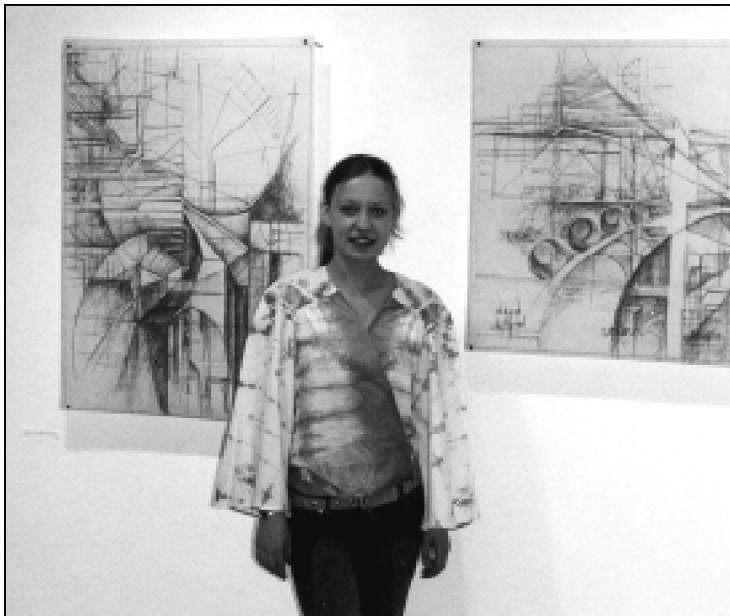
Balandžio mėn. *Gramophone* žurnale buvo keletas recenzijų apie lietuvių dainininkus. Aprašyta nauja Broniaus Kutavičiaus opera "Lokys", kuri yra pirmas jo pilno ilgio veikalas. Jo kompaktinis diskas yra įrašytas su Lietuvos Nacionaliniu orkestru, ir išleistas *Ondine* kompanijos. Dainuoja Vladimiras Prudnikovas, Vy-

darbuose parodyti, kaip žmogus keičia aplinką, kurioje gyvena. Sigitos manymu, žmogaus veiksmai kartais kainuoja gamtai daug žalos, bet kartu duoda ir daug gėrio. Anot Sigitos, mus supantys vaizdai yra tokie stebuklingi, nepaprasti, žadą atimantys ir dėl to, jog žmogus yra prie visa to prisidėjęs...

Ateityje Sigita nori persikelti į menų centrą New York ir netgi tęsti studijas.

O prieš Sigitai išsikeltant, ne tik aš, bet ir daug Filadelfijos gyventojų, kurie matė Sigitos meną, skuba įsigyti jos darbų. Aš pati svajoju, jog dar ne vienas jos kūrinyss puikuos ir mano namuose.

Joana Gaizelytė - Lacy

Sigita Stravinskaitė prie savo darbų.

R. Gedeikos nuotr.

SIGITA STRAVINSKAITĖ - JŪS DAR DAUG APIE JĄ GIRDĖSITE...

Pirmą kartą išgirdau apie Sigitą prieš keletą metų dirbdama pas buvusį Temple universiteto prezidentą, Peter J. Liacouras. Noriu papasakoti apie gimstančią žvaigždę, kuri be jokių abejonių savo darbais garsins tėvynę Lietuvą.

Profesorius Liacouras kiekvienais metais pasirenka Temple universiteto "Tyler" dailės mokyklos studentų piešinius savo itin prabangiam darbo kabinetui. Tą kartą profesorius pasirinko trijų dalių paveikslą, kuris man priminė Lietuvos gamtovaizdį, kopas ir Baltijos vandenį. Įsivaizduokite mano nustebimą, kai dailės mokyklos direktorius, man paklausus, kieno tokie šaunūs darbai, atsakė:

- Mūsų mokyklos pasididžiavimo - Sigitos Stravinskaitės.

Nors pavardę bei vardą jis ištarė su amerikietišku akcentu, nesunku buvo suprasti, kad Sigita yra lietuvaitė. Netruko nei savaitės, kaip susisiečiau su Sigita ir susitariau susitikti

miesto centre. Tą dieną kaip tik vyko dailės šventė, taigi mes šnekučiavomės, aš jai apie Filadelfijos Jaunimo Sąjungos veiklą pasakojau, o ji mane iš vienos parodos į kitą vedė, apie meną pasakojo ir galiausiai truputį apie save papasakojo.

Sigita gimė Kaune 1980 m. Penkiolikos metų atvyko į Ameriką, lankė daug skirtingų mokyklų, ne tik Amerikoje, bet ir Australijoje. Šiais metais užbaigė Summa Cum Laude (aukštesniu vidurkiu nei 3.75 iš galimų 4.0) Temple Tyler dailės mokyklą, taip pat gavo Raphael Sabitini apdovanojimą už savo meninius pasiekimus. Prieš pat baigiant universitetą, ji su studijų draugais suorganizavo šaunią parodą, kuri įvyko Tyler dailės mokykloje, gegužės 5-11 d. Parodoje Sigita parodė tris serijas darbų: didelius piešinius, kurie buvo padaryti ant architektūrinių planų, taip pat kompiuterinius darbus ir grafikos darbus. Jos darbai yra paprastos formos - kraštovaizdžiai, gamta. Ji stengiasi savo

KELIONĖS Į

LIETUVĄ

ir į visas pasaulio šalis
Finnair ir kitoms oro linijoms.

**Kreipkitės į didžiausią
lietuvišką kelionių agentūrą
už Lietuvos ribų.**

VYTIS TOURS

**40-24 235th St.
Douglaston, NY 11363
Tel. 718-423-6161
800-778-9847
Fax 718-423-3979**

**E-mail vytours@earthlink.net
Web site www.vytistours.com**

**Visi "Vyties" darbuotojai
kalba lietuviškai.**

**Atstovybė Clevelande:
Rita Staškus-Žvirblis
Tel. 216-521-6788
E-mail ALYTUS@MSN.COM**

LIETUVA IR PASAULIS

DANIJA PIRMOJI RATIFIKAVO ES PLĖTROS SUTARTIS

Vilnius, birželio 4 d. (ELTA). Danijos parlamentas tapo pirmuoju iš 15 Europos Sąjungos narių parlamentų, ratifikavusių Stojimo į ES sutartį, atveriančią Sąjungos duris 10 kandidačių, tarp jų ir Lietuvai. Birželio 10 dieną sutarčiai turėtų pritarti ir Danijos karalienė Margrethe.

Tai gražiai pažymi daugelį metų Danijos veiklos plečiant Europos Sąjungą į rytus”, - sakoma Danijos užsienio reikalų ministro Per Stig Moeller pareiškimė.179 narių Danijos parlamentas vienbalsiai pritarė sutarčiai, išskyrus dešinėsios Danijos liaudies partijos deputatus, kurie balsavime nedalyvavo.

Strateginė Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių partnerė Danija yra ne kartą pabrėžusi, kad pasibaigus Lietuvos, Latvijos ir Estijos integracijai į ES ir NATO, Danija pasieks svarbiausius savo pastarojo dešimtmečio užsienio politikos tikslus.

Danija daugiau nei dešimtmetį aktyviai skatino Baltijos šalių integraciją į euroatlantines struktūras. Tai pirmoji valstybė, po 1991 m. rugpjūčio mėn. pučo Sovietų Sąjungoje pripažinusi Lietuvos valstybę ir užmezgusi diplomatinius santykius.

1993 m. Danijos pirmininkavimo metu buvo suformuoti ES narystės kriterijai, kuriais remiantis buvo nuspręsta pradėti narystės derybas su Lietuva ir kitomis vienuolika Centrinės Europos šalių. Dešimt iš jų, įskaitant ir Baltijos šalis, derybas baigė 2002 m. gruodžio 13 d. Kopenhagoje, o pagal šių derybų rezultatus buvo sudaryta dabar ratifikuojama ES plėtros sutartis.

Danijos parlamentas taip pat pritarė Latvijos, Estijos, Lenkijos, Slovakijos, Čekijos, Vengrijos, Slovėnijos, Maltos ir Kipro stojimui į ES. ES plėtros sutartis įsigalios ratifikavus ją visų 15 valstybių narių parlamentuose.

VENGRIJA PRITARĖ NAUJŲ NARIŲ PRIĖMIMUI

Vilnius, birželio 5 d. (ELTA). Vengrijos parlamentas vienbalsiai pritarė Lietuvos ir dar šešių valstybių - Bulgarijos, Estijos, Latvijos, Rumunijos, Slovakijos ir Slovėnijos priėmimui į NATO. Balsavimo ceremoniją stebėjo dabartinių Aljanso narių, taip pat priėmimo laukiančių šalių atstovai.

Kaip ELTA yra pranešusi, per debatus parlamente Vengrijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Andras Barson teigė, jog Vengrijos vyriausybė visiškai pritaria šių šalių priėmimui, kadangi tai prisidės prie pastovumo regione. Pasak jo, ypač didelį pasitenkinimą kelia tai, kad iš septynių stojančių valstybių trys yra Vengrijos kaimynės. Už pakviestųjų narystei Aljanse valstybių prisijungimo prie Vašingtono sutarties protokolų ratifikavimą balsavo visi posėdyje dalyvavę 329 parlamentarai. Iš viso Vengrijos parlamente yra 386 nariai. Dokumentus artimiausiu metu dar turipasirašyti Vengrijos prezidentas Ferenc Madl.

Vengrija yra penktoji valstybė, ratifikavusi NATO plėtros protokolus. Anksčiau tai padarė Jungtinės Amerikos Valstijos, Norvegija, Kanada bei Danija.

Šių metų kovo 26 d. Briuselyje pasirašius prisijungimo prie Vašingtono sutarties protokolus, prasidėjo jų ratifikavimo procesas devyniolikoje dabartinių NATO narių. Šis procesas turėtų pasibaigti kitų metų pavasarį.

LIETUVOS KARIAI IŠVYKO Į MISIJĄ IRAKE

Vilnius, birželio 4 d. (ELTA). Lietuvos kariai iš Danijos išvyko į misiją Irake. Lietuvos kariuomenės Algirdo mechanizuotojo pėstininkų bataliono 44 kariai paskirties vietą netoli Basros pasieks Danijos karinio transporto lėktuvu kartu su šios šalies kariais. Pasak Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariškiai vežasi tik individualią ginkluotę ir apsaugos priemonių kompleksus nuo cheminio ir biologinio ginklo. Danijos karinės pajėgos aprūpins šarvuočiais, transporto priemonėmis, taip pat teiks medicininę priežiūrą ir gydymą.

Algirdo bataliono kariai kartu su danais tarnaus Didžiosios Britanijos kontroliuojamame sektoriuje į šiaurės rytus nuo Basros. Jų užduotis - padėti palaikyti viešąją tvarką, patruliuoti, saugoti objektus, tarnyba kontrolės postuose.

Algirdo batalionas yra parengtas dalyvauti tarptautinėse operacijose už Lietuvos ribų. Danijos kariniai ekspertai gerai įvertino Lietuvos padalinio parengtį.

Planuojama, kad rugpjūčio mėnesį Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono 45 kariai išvyks į Iraką kartu su Lenkijos pajėgomis. Jie tarnaus Lenkijos kontroliuojamame sektoriuje.

Lietuvos kariai į Iraką vyksta Seimo sprendimu, priimtu gegužės 29 dieną. Jungtinių Amerikos Valstijų vadovaujamoje tarptautinėje stabilizavimo operacijoje Persijos įlankos regione lietuvių karių misija gali trukti iki 18 mėnesių.

LGITIC inf.

Kai Madride vyko pakviestųjų į NATO valstybių atstovų pasitarimai birželio 3-4 dienomis, NATO Generalinis sekretorius lordas G. Robertson kalbasi su Lietuvos užsienio reikalų ministru Antanu Valioniu. Vidury ambasadorė Gintė Damušytė, už jų - G. Čekuolis ir R. Paulauskas *NATO nuotr.*

A. VALIONIO ŽODIS MADRIDE

Madridas, birželio 4 d. (ELTA). NATO Euroatlantinės partnerystės tarybos (EAPC) susitikime dalyvavęs užsienio reikalų ministras Antanas Valionis pažymėjo, kad naujoje saugumo aplinkoje partnerystei svarbus glaudus bendradarbiavimas, suvienijant daugiašales, daugelio institucijų pastangas.

Šis bendradarbiavimas apimtų ne tik karinę sritį, bet ir pasidalijimą žvalgybiniais duomenimis, patirtimi kovoje su terorizmu, jo finansavimo šaltinių bei socialinių atsiradimo priežasčių eliminavimą.

A. Valionis pabrėžė, kad tiek euroatlantinės erdvės pakraščiuose, tiek už jos ribų esančios valstybės, susiduriančios su didesnėmis grėsmėmis saugumui, turėtų sulaukti dar didesnės paramos.

NATO EAPC susitikime buvo aptartos naujosios grėsmės saugumui bei partnerystės reikšmė susiduriant su jomis,

taip pat demokratinės permainos ir jų vaidmuo euroatlantinės erdvės pastovumui bei saugumo kūrimas Afganistane.

Madride ministras A. Valionis susitiko su Liuksemburgo užsienio reikalų ministre Lydie Polfer, kuri pristatė Konvento pasiūlymus, susijusius su Europos gynyba. A. Valionis patikino kolegę, kad Lietuva laiko Aljansą pagrindine gynybine organizacija ir yra įsitikinęs, jog transatlantinis ryšys išliks tvirčiausia šalies saugumo garantija.

Lietuvos diplomatijos vadovas taip pat susitiko su JAV Valstybės departamento pasekretoriumi Marc Grossman. JAV pareigūnas padėkojo už Lietuvos indėlį kovoje prieš tarptautinį terorizmą ir paramą tarptautinėse misijose Afganistane ir Irake. A. Valionis pažymėjo naujos JAV bei Šiaurės ir Baltijos šalių bendradar-

biavimo iniciatyvos svarbą bei pasiūlė surengti pirmąjį 8+1 susitikimą Lietuvoje. Jis taip pat pabrėžė intensyvių kontaktų su Ukraina, svarbia partnere Europoje, reikšmę.

Pašnekovai apsikeitė nuomonėmis apie Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) veiklos aspektus bei JAV siūlymą pasirašyti 98-ojo straipsnio sutartį, numatančią imunitetą JAV piliečiams nuo TBT jurisdikcijos. Suprasdama JAV susirūpinimą, Lietuva siekia, kad šis klausimas netaptų takoskyra tarp JAV ir Europos Sąjungos valstybių.

1997 metais NATO šalių narių vadovų susitikime Madride įsteigta EAPT vienija 19 Aljanso šalių narių ir 27 valstybes partneres Europoje ir Azijoje. Užsienio reikalų ministrai EAPT susitinka du kartus per metus. Lietuva tarybos veikloje dalyvauja nuo pat jos įsteigimo.

NATO SAUGUMO BIURO VADOVAS TEIGIAMAI VERTINA LIETUVOS SAUGUMO POLITIKĄ

Vilnius, birželio 4 d. (ELTA). Lietuvos saugumo politikos tęstinumo klausimus Lietuvos Prezidentas Rolandas Paksas aptarė su Lietuvoje viešėjusiu NATO Saugumo biuro vadovu Wayne Rychak. Prezidentas pabrėžė, kad Lietuva vykdo ir ateityje pasirengusi vykdyti išpareigojimus tiek NATO, tiek Europos Sąjungai saugumo politikos srityje.

NATO Saugumo biuro vadovas sakė, jog šių metų birželio 18 d. Šiaurės Atlanto taryboje bus įvertinta, kaip stojančiosios šalys vykdo išpareigojimus saugumo srityje.

W. Rychak, pasak Prezidento spaudos tarnybos, teigiamai įvertino Lietuvos išpareigojimų NATO vykdymą. Aljanso pareigūnas pabrėžė, kad, atsižvelgiant į mūsų šalies geopolitinę padėtį ir galimas grėsmes, ateityje Lietuvos specialiosioms tarnyboms darbo padaugės. Jos turės dirbti kartu su NATO šalių specialiosiomis tarnybomis. Ypatingas dėmesys bus skiriamas kovai prieš terorizmą.

AMERIKOS LIETUVIŲ VERSLO FORUMAS

Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvos ekonominės plėtros agentūra bei JAV Prekybos rūmai Lietuvoje kviečia Amerikos ir Lietuvos verslo atstovus dalyvauti Amerikos lietuvių verslo forume, kuris įvyks 2003 m. liepos 7 d. Vilniuje, Sporto, pramogų ir verslo centre “Forumo rūmai”, Kons-

titucijos pr. 26. Dalyvaus JAV ambasadorius John Tefft, Lietuvos ambasadorius Vygaudas Užackas, pramonininkų, įvairių verslo agentūrų direktoriai ir su Lietuvos ekonomine plėtra susiję asmenys. Verslo forume kalbės Lietuvos min. pirm. Algirdas Brazauskas.

Norintys dalyvauti Amerikos lietuvių verslo forume,

prašomi registruotis Lietuvos Respublikos ambasadoje JAV, faksu 202-328-0466 arba el. p.: forums@ltembassyus.org. Registracijos mokestis - 20 USD. Čekius rašyti Lietuvos ambasados JAV vardu (for benefit of Business Forum) ir siųsti Lietuvos ambasados adresu: 2622 16th street, N.W., Washington, D.C., 20009.

Olga Čapkevičienė

DAILININKO VYTAUTO
RAULINAIČIO ŽVAIGŽDĖS ŠVIESA

III

Parodos ir apdovanojimai

Amerikoje V. Raulinaičio kūriniai dalyvavo 10 parodų, 6 iš jų Cleveland'e (paskutinės dvi - po mirties), 3 Čikagoje ir paskutinė dailininkui gyvam esant įvyko College of New Rochelle, prie Niujorko, 1968 m. žiemą. Dirbdamas architektūrinės skulptūros firmoje "Hollis" Niujorke, sužinojo, kad jo skulptūra "Šv. Jurgis" su dar vienu darbu eksponuotas Pasaulio lietuvių dailininkų parodoje Čikagoje laimėjo pirmąją premiją.

Lietuvių kultūros fondo 1952 m. surengtoje pirmojoje meno parodoje Clevelande V. Raulinaičio kūriniai dalyvavo su kitų 9 žymiausių lietuvių dailininkų darbais: Adomo Galdiko, V. Igno, V.K. Jonyno, Antano Kairio, J. Pautieniaus, Miko Šileikio, Adomo Varno, K. Žilinsko, Igno Šlapelio.

Pirmoji asmeninė paroda Čiurlionio ansamblio lietuvių namuose 1963 m. gegužę, 1966 m. - skulptūros paroda gimtuoju tapusiam Clevelande, buvo labai svarbios jaunajam dailininkui. Daugelį to meto menininkų kurti skatino ir visokeriopai palaikė clevelandiečių Vytauto ir Stefos Gedgaudų įkurta meno galerija "Gallery International", dvejus metus garsinusi sunkiai besiskynusių kelių lietuvių menininkų kūrybą.

Daug Vytauto darbų Aldona taip ir nepamatė, nes juos jis pardavė dirbdamas Niujorke, vėliau Washingtonė. Didelis ir svarbus Vytauto darbas su V.K. Jonyno studija - Lietuvių koplyčios altorius, sukurtas Nekalto prasadėjimo bazilikoje (Basilica of the Immaculate Conception) Washingtonė, D.C. Nemažai darbų po parodų buvo nupirkti arba atsidūrė gale-

rijų fonduose, tik nedidelė dalėlė kūrinių, pačių brangiausių ir mieliausių, liko Aldonos, vaikų Andriaus ir Ingridos namuose. Dar kiti puošia pažįstamų clevelandiečių ir draugų namus.

Toks buvo Vytautas

Sūnus. Savo motinai Kristinai, visą laiką gyvenusiai su jo šeima ir visų šeimynykščių ir artimiausių draugų vadinaimai Mimei, buvo dėmesingas, atlaidus.

Vyras. Labai nuoširdus ir atviras, turėjo puikų humoro jausmą. Kai Aldona pykdavo, jis visuomet mokėdavo ją prajuokinti. Būdamas toli nuo namų, rašydavo šiltus laiškus su piešiniais, stengėsi kartu su Aldona pavažinėti po Ameriką, vėliau istorines vietas lankė keturiose - su Andriumi ir Ingrida.

Tėvas. Nepaprastai mylėjęs vaikus, stengėsi kuo daugiau laiko praleisti su jais. Kartą, dažydamas namą Clevelande, Vytautas susilaužė pėdą. Ši laikina negalia nepristabdė nenustygstančio menininko. Jo išradingumo ir energijos rezultatas - suorganizuota visų kaimynų vaikų piešinių paroda - tiesiog gatvėje, ant medžių. Šis vaikų švente tapęs įvykis su nuotrauka, kurioje matyti ir dailininko sūnus Andrius, prilaikantis kopėčias, pateko į Clevelando *Plain Dealer*.

Kartą, kai tėvų nebuvo namie, dvynukai pripiešė ant kambario sienos. Grįžęs tėvas pastatė juos ant komodos ir liepė "kūrinių" užbaigti. Paskui pats užlipęs nupiešė rėmus, tokiu būdu įrėmindamas vaikų nutapytą šeimos portretą. Ši kolektyvinė freska išliko miegamajame dar daugelį metų. Vytautas lipdydavo ir tapydavo namų rūsyje, pas jį dažnai ateidavo ir dvynukai. Tada jis

įbrukdavo jiems po teptuką ir duodavo valią jų kūrybai. Kartą ir juos bėpiešiančius nutapė greita ranka. Neatsitiktinai daugelyje jo skulptūrų galima atpažinti brangiausius ir artimiausius žmones - vaikus, žmoną ir motiną.

Dailininkas. Nepaprastai našus menininkas, labai greitai ir kartu kokybiškai padarydavo visus darbus. "Ai, kokie ten mano darbai", - numodavęs ranka, kai girdėdavo pagyrimus. Vytautas išbandė įvairiausius žanrus - sukūrė lino ir medžio raižinių, grafikos darbų, sieninę tapybą, reljefus, skulptūrą, tapybą, akvarelę.

Pats vertino tik savo skulptūros kūrinius, o tapybos - ne. Mylimiausia medžiaga - medis. Vėliau patiko kurti metalo skulptūras - skubėdavo lipdyti rankomis, nes greitai stingstančią masę dėdavo ant karkaso, po to šlifudavo. Taip gimė skulptūra "Šokėja", kuriai pozavo žmona. Pasak jos, Vytautas labai mėgo bandyti vis naują techniką. Niujorke buvo išradęs naują skulptūros medžiagą - iš cemento ir sidabrinio popieriaus. Tokiu būdu atlikti darbai atrodo labai įdomiai - tarytum nusitrynę, nudilę iš senumo ("Iš-eivių kelionė į naują pasaulį"), paskui bandė stiklo skulptūras kartu su Shephardu ("Gedimino vilkas", "Šv. Kristoforas").

Vytautas labai greitai, vienu mostelėjimu, neatitraukdamas, neatkeldamas rankos, tiesiog akyse nupiešdavo draugo šaržą ir labai taikliai. Kaip Aldona sakė: "Nežinau kito tokio dailininko, kiti trina, dailina, o jis taip lengvai, iš pirmos ir vienos linijos sugebėdavo." Apie 1965-66 m. viename Clevelando restorane, "Baron's" West Side rajone, buvo italo savininko paprašytas papuošti sieną prie labai ilgo baro, ilgiausio tuo metu Clevelande. Vytautas didžiulėje freskoje pavaizdavo "Stumbrų medžioklę". Netrukus restoranas sudegė, išliko tik šio darbo eskizai.

Jo svajonė buvo daryti juvelyrinius dirbinius. Kartą nulejo Aldonai labai gražią apyrankę, tik gaila, kad labai sunki išėjo. Vytautas labai norėjo gaminti kokybiškas sodo ir kiemo skulptūras, kurios pakeistų amerikiečių taip mėgstamas statyti prie namų pigias plastmasines.

Ir šiandien kas kart mus pasitinka V. Raulinaičio sukurta Šv. Marijos skulptūra, besiglaudžianti virš įėjimo į Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčią Clevelande. Skaudėjo tuomet širdį Vytautui, kad ne jo (mat jo Šv. Marijos "koja persimatė per apsiaustą"), o nevietinio dievdirbio šventosios skulptūra papuošė altorių.

(Pabaiga)

Lietuvių fondo 40-ojo suvažiavimo prezidiumo nariai: dr. Antanas Razma, LF tarybos pirmininkas, Povilas Kilius, LF valdybos pirmininkas, Vytautas Kamantas, PLB pirmininkas ir adv. Algirdas Ostis.
Z. Degučio nuotr.

SAJŪDŽIO LOPŠĮ PAPUOŠĖ
ATMINIMO LENTA

Vilnius, birželio 3 d. (ELTA). Minint Sajūdžio 15-ąsias metines, prie Lietuvos mokslų akademijos pastato, kuriame buvo suburta Sajūdžio iniciatyvinė grupė, atidengta atminimo lenta. Rusvai pilko granito lentoje rašoma: "Šiame name 1988 m. birželio 3 dieną buvo išrinkta Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė. 1988-1990 m. čia posėdžiaudavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Seimas. Sąjūdis žadino tautą Atgimimui". Ceremonijoje dalyvavo buvę Sąjūdžio iniciatyvinės grupės ir tarybos nariai, Seimo, miestų ir rajonų savivaldybių atstovai, kultūros ir meno veikėjai, užsienio svečiai. Liaudies dainų padainavo Veronika Povilionienė, pritariant visiems susirinkusiems. Garbė atidengti lentą buvo patikėta Sąjūdžio siela vadinamai Angonitai Rupšytei kartu su jaunosios kartos ir tuometinio Sąjūdžio atstovais rajonuose. LMA viceprezidentas Algis Piskarskas pasveikinęs susirinkusius, pabrėžė, kad Sąjūdis dar gali daug nuveikti Lietuvos labui, o Mokslų akademija visada buvo ir yra laisvos dvasios ir minties vieta. Užbaigiant iškilmes, dalyviai, susiėmę už rankų vieningai giedojo "Lietuva brangi". Vėliau sausakimšoje Mokslų akademijos salėje vyko Sąjūdžio dalyvių susitikimas-minėjimas ir šventinė vakaronė.

KETURIASDEŠIMT PIRMASIS

"Dirvos"

NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas: iš A.A. Simo Kašelio palikimo

Tematika: autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Novelės privalo būti pasirašytos slapyvardžiais. Slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negražinami.

Darbų pateikimas: iki 2003 m. metų lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Įteikimo vieta: rankraščius siųsti šiuo adresu:

"Dirva", Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

Premijos: Pirmoji premija - 500 JAV dolerių,
Antroji premija - 300 JAV dolerių

*Konkurso darbų vertinimo komisija sprendžia
paprasta balsų dauguma.*

TARPTAUTINĖS CLEVELANDO
PIANINO VARŽYBOS

Kas dveji metai rengiamos Tarptautinės Clevelando pianino varžybos (Cleveland International Piano Competition) šiais metais vyks liepos 30 - rugpjūčio 10, Cleveland Institute of Music (CIM) ir Severance Hall.

Dešimt dienų trunkančios varžybos susideda iš trijų ratų, palaipsniui atrenkant keturis geriausius varžovus. Varžybų laimėtojai nustatyti tie keturi baigminio rato pianistai skambins piano koncertus Severance Hall su Clevelando Simfoniniu Orkestru diriguojant Jahng Ling. Tarp 50 varžyboms atrinktų ir į jas pakviestų pianistų (iš 22 kraštų) yra 20 moterų ir 30 vyrų. Jauniausias varžovas yra septyniolikos, o vyriausias trisdešimt dviejų metų.

Šiomis svarbiomis pasaulinio garso varžybomis turėtų susidomėti ir lietuviai, nes šiais metais Lietuvą jose atstovauja Cleveland Institute of Music besitobulinantis **Andrius Žlabys**, kurio pianistinius sugebėjimus Amerikos spauda jau spėjo įvertinti labai palankiai.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Labai įdomūs dr. Algimanto Liekio “Mes-lietuviai: kovos ir vilčių metais” ir “Šalis Ta Lietuva Vadinas” iš D. Cesevičiaus knygos bei “Pasala” rašiniai. Sėkmės!

Eug. Slavinskas, St.Petersburg, FL

GRANDINĖLĖ KVICĖČIA JAUNIMĄ

Grandinėlė kviečia į susirinkimą Clevelando ir apylinkių jaunimą (nuo 16 m. iki 35 m.), kurie domėtusi dalyvauti 2004 m. XII-toje Šokių šventėje Chicagoje. Susirinkimas įvyks penktadienį, birželio 13-tą dieną, 7 v.v., Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje.

Eglė Laniauskienė

"Grandinėlė - šokio ir širdies auksinė kelionė..."

Nuoširdi padėka

Mielas Algi,

Su dideliu pasisekimu atšventėme "Grandinėlės" auksinį jubiliejų - tai didelio būrio talkininkų dėka.

Nuoširdžiai dėkojame Jums ir visiems "Dirvos" darbininkams už įdėtą reklamą, straipsnius ir nuotraukas, reklamuojant "Grandinėlės" auksinį jubiliejų. Jūsų pozityvų atsinešimą į mūsų darbą labai įvertiname.

Su pagarba ir dėkingumu,

Rimas, Bridget, Rima, Vida ir Eglė
Grandinėlės 50-mečio jubiliejaus ruošos komitetas

Žemiškąją kelionę per anksti baigė

A. † A.

VIDA JONUŠIENĖ

Užuojautą reiškiamė

Velionės Motinai, DIRVOS geradarei, IRENAI KRIAUCĖLIŪNIENEI,
vyruui ALGIUI, vaikams KRISTINAI ir JUSTINUI,
sesutei JOLITAI ir jos vyruui BILL ARZBAECHER

DIRVA

VILTIES D-JA

SPORTAS

Šachmatai. Kauno šachmatų festivalyje tarptautinis didmeistris Algimantas Butnorių žaidė simultaną prie 45 lentų. Vienintelę pergalę prieš jį iškovojų Lukas Korsakovas. “Žaibo” turnyre tarp 60 dalyvių sėkmingiausiai pasirodė du žaidėjai - P. Lasinskas ir Š. Germanavičius, iškovoję po 8 pergalės bei surinkę po 9 taškus. 3-4 vietas pasidalijo A. Labuckas ir M. Limontas (po 8,5 tšk.). Vaikų grupėje laimėjo A. Mažitovas (6,5 tšk.), antrąją vietą užėmė T. Tvarijonas (6 tšk.).

Sportiniai šokiai. Prestižiniame Blekpulo (Anglija) sportinių šokių konkurse iš Lietuvos atstovų geriausiai pasirodė

Kauno “Sūkurio” klubo atstovai Arūnas Bižokas ir Edita Daniūtė. Trenerių Jūratės ir Česlovo Norvaišų auklėtiniai klasikinių šokių varžybose tarp 281 poros užėmė 3-iąją vietą. Nugalėjo italai Mirkas Gocolis ir Alesija Beti. Aštuntfinalyje varžėsi dar dvi sūkuriečių poros - Andrius Ivašauskas ir Jurgita Dingelytė bei Donatas Vėželis ir Lina Chatkevičiūtė.

Rankinis. Klaipėdoje įvykusiame tarptautiniame jaunių rankinio turnyre Kauno “Granito” vaikinai užėmė trečiąją vietą. Kauniečiai B grupėje 19:17 įveikė vilniečius, 22:13 - panevėžiečius, tačiau 18:24 pralaimėjo Talino (Estija) ko-

mandai, o kovoje dėl trečiosios vietos 24:21 nugalėjo Švedijos rankininkus. Pirmąją vietą užėmė Klaipėdos “Dragūnas”, antrąją - estai. Geriausiu vartininku pripažintas granitietis Andrius Rinkevičius.

Lengvoji atletika. Šiauliuose įvyko Baltijos šalių jaunių ir jaunimo lengvosios atletikos daugiakovininkų mačas. Tarp merginų (iki 20 m.) pirmąją vietą iškovojų kaunietė Viktorija Žemaitytė, septynkovėje surinkusi 5348 taškus. Europos jaunimo čempionato normatyvą įvykdė Kauno dešimtkovininkas Aivaras Aksionovas, užėmęs antrąją vietą.

Parinko E. Šulaitis

HERMES phone
a Nexcom company

Mažiausios skambučių iš JAV ir Kanados į Lietuvą kainos

Atsidarykite išankstinio mokėjimo paslaugos skambinimo sąskaitą internete www.hermesphone.com arba telefonu **1-877-748-7964** ir kalbėkite pigiau:

➡ Į Lietuvos fiksuotus telefonus - 0.16 USD/min

➡ Į Lietuvos mobilius telefonus - 0.20 USD/min

Jūs nemokėsite nei sujungimo nei kitų paslėptų mokesčių!

Taipogi Jums suteiksime:

- Papildomą PIN
- Automatinį numerio atpažinimą
- Puikią balso kokybę
- Nemokamą skambinimo sąskaitos aptarnavimą
- Patikimą klientų aptarnavimą
- Galimybę savo skambinimo sąskaitą tvarkyti internete
- Pokalbių apskaitą 6 sekundžių tikslumu

Dėl skambinimo sąskaitų įsigijimo, papildymo ar prireikus daugiau informacijos:

Apsilankykite: www.hermesphone.com

Skambinkite nemokamu telefonu: **1-877-748-7964**

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 15 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Tragiškojo birželio** (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius latvius, lietuvius ir estus Dievo Motinos parapijoje. Rengia *Clevelando Baltiečių Komitetas*.

BIRŽELIO 29 d., sekmadienį, po 10:00 val. Mišių Dievo Motinos parapijos svetainėje Clevelando **BALFO** skyrius maloniai kviečia visus į priešpiečius.

RUGSĖJO 7 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 28 d. Lietuvių diena, Lietuvių Meno Ansamblio **“Dainava”** koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

Buvusiai Korp. Neo-Lithuania
vyr. valdybos pirmininkei

A. † A.

VIDAI MARIJAI JONUŠIENEI

mirus,
jos vyrui kol. ALGIUI,
dukrai KRISTINAI, sūnui JUSTINUI,
motinai IRENAI KRIAUCĖLIŪNIENEI,
seseriai kol. JOLITAI ARZBAECHER
ir visiems kitiems giminėms bei artimiesiems
reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą

Korp. Neo-Lithuania vyr. valdyba

*Eduardas Modestas
Daiva Meilienė
Algis Augaitis
Vita Girdvainienė
Vaclovas Mažeika*

DIRVAI AUKOJO

Lietuvių Tautiniai Namai,
Los Angeles CA 100
L.Matulevičius, Canada 100
“Grandinė”, Cleveland, OH .. 50
G.Amonas, Ashland, OR 20
V.Jomantas, Redford, MI 20
J.Dautas, Wilby. H., OH 10
R.Hennings, Claremont, 10
V.Kleiza, Lockport, IL 10
E.Palšis, Palos Hills, IL 10
A.Vytuvis, Woodhaven, NY .. 10
A.Bagdonas, Woodhaven, NY .. 10
D.Baker, Cleveland, OH 5
H.Malskis, Euclid, OH 5
E.Slavinskas, St. Pete., FL 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame,*

A. † A.

VIDAI KRIAUCĖLIŪNAITEI- JONUŠIENEI,

buvusiai Amerikos Lietuvių Tautinės
Sajungos valdybos vicepirmininkei,
iškeliavus Amžinybė, jos vyrui ALGIUI,
dukrai KRISTINAI, sūnui JUSTINUI,
motinai IRENAI KRIAUCĖLIŪNIENEI,
seseriai JOLITAI su vyru ir visiems
šeimoms artimiesiems reiškiame gilią ir
užuojautą ir kartu liūdime

*Amerikos Lietuvių Tautinės
Sajungos valdyba*

Mielą IRENĄ KRIAUCĖLIŪNIENĘ,

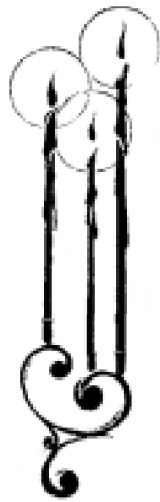
dukrai

A. † A.

VIDAI JONUŠIENEI

iškeliavus Amžinybė,
giliai užjaučiame ir drauge liūdime.

*Julija ir Jonas Petroniai
Daina ir Virgis Kaspučiai
Nida ir Dainius Petroniai*

SPORTAS

DAR VIENAS CHICAGOS “LITUANICOS” FUTBOLININKŲ PRALAIMĖJIMAS

Tryliktosios “Lituanicos” futbolininkų pirmenybių rungtynės birželio 1 d. nebuvo sėkmingos: velnio tuzinu laikoma ši skaitlinė atnešė dar tik ant-rąjį pralaimėjimą. Žaidžiant savoje aikštėje ir prie savos publikos, lietuviai turėjo nusi-leisti jauniems ir greitiems var-žovams - “Sockers” ekipos at-stovams. Pralaimėta minima-liai - 1-2, tačiau vėl prarasti trys taškai, kurių gali pritrūkti, norint varžytis dėl prizinės vie-tos “major” divizijoje.

Jau 5-je rungtynių minutėje į Virgio Žuromsko saugomos vartus krito pirmasis įvartis. Tačiau netrukus Tomas Mačiu-

lis išlygino. Kai 40-je minutėje varžovai dėl raudonos kortelės prarado vieną žaidėją, atrodė, kad lietuviai juos nesunkiai su-doros. Tačiau, deja, taip ne-buvo.

Nors antrame kėlinyje “Li-tuanicos” vyrai turėjo progų įvarčiams pasiekti, bet jų ne-išnaudojo. O energingi “Soc-kers” vyrai dar kartą nugink-lavę mūsų vartininką, pelnė jiems taip reikalingą pergalę.

Po rungtynių sunku buvo rasti žiūrovą, kuris būtų pasa-kęs gerą žodį mūsų žaidėjų adresu. Kai kurie įstengė tik pažymėti - “mūsų žaidė be galvų”. Nors, kaip atrodė, jie

galvas visi turėjo, bet kažkodėl jų nenaudojo.

O klubo pirmininkas Alber-tas Glavinskas “atskleidė” kitą blogo žaidimo paslaptį. Šeš-tadienio vakare buvo vieno iš futbolininkų gimtadienio šventės minėjimas, po kurio du žmonės visai negalėjo išeiti į aikštę, o kai kurie kiti - irgi at-rodė pavargę. Toks reiškiny blogai nuteikė ve vien tik klu-bo pirmininką, bet ir kitus mū-sų sirgalius, kurie jaudinasi dėl mūsų žaidėjų rezultatų.

Tačiau, tas vyksta ne pirmą ir, turbūt, ne paskutinį kartą. Ir čia bet koks “pamokslavimas” turbūt neišgelbės. Bet apie tai pakalbėti reikia. Ypatingai da-bar, kai mūsų žaidėjams buvo ir dar yra reali galimybė, siekti “ma-jor” divizijos čempionų vardo, turėtų atbusti lietuviška dvasia, sakanti, kodėl “mes” negalime būti stipriausiais?

Šios rungtynės sutraukė gana nemažą būrį žiūrovų, kurių didžioji dalis buvo iš “trečiabangininkų” tarpo. Jie dabar daugiausia ir serga už “Lituanicą”, nes daugumas žaidėjų, yra neseniai iš Lie-tuvos atvykusieji. Kyla klaui-simas kur dingio anksčiau į šį kraštą atvykusieji sporto en-tuziastai? Ar jiems sportas jau pasidarė neįdomus?

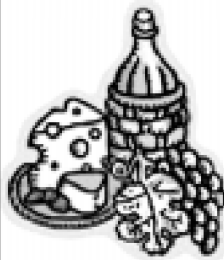
Edvardas Šulaitis

FOR RENT

**2 bedroom apartment
double house up
20426 Lakeshore Blv.
Euclid, OH**

Tel.: 481-2419

Patria Imports

*Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!*

794 East 185th St. • 216-531-6720

Prisiminimo dieną du trimitininkai grojo maršą ir himną iškilnėse.
G. Juškėno nuotr.

SPORTAS

KREPŠINIS. Pastaruosius ketverius sezonus dirbęs Permės “Ural-Great” (Rusija) vyrų krepšinio klubo komandos vyriausiojo trenerio Aleksandro Belovo asistentu, buvęs Kauno “Žalgirio” kapitonas Valdemaras Chomičius dirbs Maskvos “Dinamo” ekipos vyriausiuoju treneriu.

“Aš dėkingas Permei, kurioje tapau treneriu. Permė man tapo antraisiais gimtaisiais namais, - interviu “Ural - Great” tinklapyje internete teigia V. Chomičius. Pasak jo, jis priėmė “Dinamo” klubo prezidento Jevgenijaus Gomelskio pasiūlymą tada, kai pasijuto esąs pasirengęs savarankiškam darbui.

Parinko E. Šulaitis

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą II-ojo dešimtmečio valandą.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

IVAIRENYBĖS

Nemėgsta fotografuotis. Sukurti šalies vadovo Rolando Pakso portretą pavyko tikrai surengus dvi fotosesijas. Šalies vadovas R.Paksas oficialiam plakatui nufotografuotas sėdintis kėdėje. R.Paksą pavasarį fotografavęs Audrius Zavadskis šalies vadovą pirmiausia išsiminė kaip objektyvo bijantį žmogų. Jis sakė, kad atsidūręs priešais fotoaparata R.Paksas atrodydavo griežtas: “Jis pasidaro piktas. Piktesnis, negu yra iš tikrųjų”.

Nenori matyti vienas kito. Senas ir nesutaikomas A.Zuoko ir R.Pakso priešiškus matyti kaip ant delno - abu nesutinka bendrauti vienas su kitu jokiais sąlygomis. Sunkiausioje padėtyje, kuri, savaime suprantama, labiausiai gadina nervus, atsidūrė socdemų lyderis ir premjeras Algirdas Brazauskas. Viena vertus, jis lyg ir bando įkalbėti A.Zuoką į plačiąją koaliciją įleisti liberalus demokratų, tačiau tas žūtbūt nori, kad taryboje liktų nors viena opozicinė frak-

cija, kurią ir sudarytų trys Tarybos nario mandatą turintys prezidento patarėjai. Kita vertus, premjeras mėgina įtikinti Prezidentą, kad vis dėlto reikia ką nors daryti. Žodžiu, trikampis toks: A.Zuokas ir R.Paksas pikti ir užsispyrę, A.Brazauskas - sutrikęs ir suirzęs. Jam ir vėl teko tradicinis taikytojo vaidmuo, - *Respublikos* komentaras.

Europos parlamente. Lietuva kitąmet pirmą kartą dalyvaus Europos Parlamento rinkimuose. Jau dabar, likus metams iki balsavimo, jie laikomi generaline repeticija prieš rudenį vyksiančius Seimo rinkimus, nes likus vos keliems mėnesiams iki jų paaiškės, kokios politinės partijos yra populiariausios ir kurios iš jų gali pretenduoti į 2004-2008 m. kadencijos Lietuvos parlamentą. Politikai rengiasi naujam išbandymui.

Daug nevedusių. Paskutiniojo Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, 683,5 tūkst., arba kas ketvirtas asmuo

nurodė, jog niekada negyveno santuokoje. Tokių vienišių daugiausia 20-34 metų amžiaus grupėse, tačiau nemažai yra ir vyresnių. Lietuva Europoje pirmauja jauniausiomis nuotakomis. Jų amžiaus vidurkis - 23,1 metų, kai tuo tarpu Islandijoje bei Švedijoje merginos tuoktis ryžtasi sulaukusios 29,8 metų.

Sankcijos. Lietuvos zoologijos sodui Kaune gresia tarptautinės sankcijos už šiurkščius gyvūnų laikymo sąlygų pažeidimus. Neseniai Kaune apsilankę Europos akvariumų ir zoologijos sodų asociacijos atstovai neslėpė pasipiktinimo, išvydę tigrų, liūtų, leopardų ir kitokių žvėrių voljerus.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegami, 2 pil. vonios, arti Dievo Motinos parapijos.
Prašo 105.000 dol.
Skambinkit Dženarui Kižiui
(216) 531-8429

intelligent network design, ltd.

University Heights, Ohio

216-387-3204
Fax: 440-461-3162
info@pcintelligent.com

Intelligent technology solutions for all your business needs

Business network solutions
Maintenance
Maintenance contracts for Windows & Linux environments
Consultation
Hardware & software solutions
Email hosting
E-commerce
Web hosting
Internet Web Design
High-speed Internet access

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas **TAUPA@AOL.COM**
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)